

RS Global

ISSN 2413-1032

WORLD SCIENCE

Multidisciplinary Scientific Edition

RS Global

WORLD SCIENCE

№ 11(51)

Vol.3, November 2019

DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ws

All articles are published in open-access and licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0). Hence, authors retain copyright to the content of the articles.

CC BY 4.0 License allows content to be copied, adapted, displayed, distributed, re-published or otherwise re-used for any purpose including for adaptation and commercial use provided the content is attributed. Detailed information at Creative Commons site: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Publisher –
RS Global Sp. z O.O.,

Warsaw, Poland

Numer KRS: 0000672864
REGON: 367026200
NIP: 5213776394

Publisher Office's address:
Dolna 17, lok. A_02
Warsaw, Poland,
00-773

Website: <https://rsglobal.pl/>
E-mail: editorial_office@rsglobal.pl
Tel: +48 226 0 227 03

DOI: 10.31435/rsglobal_ws
OCLC Number: 1051262033
Publisher - RS Global Sp. z O.O.
Country - Poland
Format: Print and Electronic version
Frequency: monthly
Content type: Academic/Scholarly

CHIEF EDITOR

Laputyn Roman PhD in transport systems, Associate Professor, Department of Transport Systems and Road Safety, National Transport University, Ukraine

EDITORIAL BOARD:

Nobanee Haitham Associate Professor of Finance, Abu Dhabi University, United Arab Emirates

Almazari Ahmad Professor in Financial Management, King Saud University-Kingdom of Saudi Arabia, Saudi Arabia

Lina Anastassova Full Professor in Marketing, Burgas Free University, Bulgaria

Mikiashvili Nino Professor in Econometrics and Macroeconomics, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Georgia

Alkhawaldeh Abdullah Professor in Financial Philosophy, Hashemite University, Jordan

Mendebaev Toktamys Doctor of Technical Sciences, Professor, LLP "Scientific innovation center "Almas", Kazakhstan

Yakovenko Nataliya Professor, Doctor of Geography, Ivanovo State University, Shuya

Mazbayev Ordenbek Doctor of Geographical Sciences, Professor of Tourism, Eurasian National University named after L.N.Gumilev, Kazakhstan

Sentyabrev Nikolay Professor, Doctor of Sciences, Volgograd State Academy of Physical Education, Russia

Ustenova Gulbaram Director of Education Department of the Pharmacy, Doctor of Pharmaceutical Science, Kazakh National Medical University name of Asfendiyarov, Kazakhstan

Harlamova Julia Professor, Moscow State University of Railway Transport, Russia

Kalinina Irina Professor of Chair of Medicobiological Bases of Physical Culture and Sport, Dr. Sci.Biol., FGBOU VPO Sibirsky State University of Physical Culture and Sport, Russia

Imangazinov Sagit Director, Ph.D, Pavlodar affiliated branch "SMU of Semei city", Kazakhstan

Dukhanina Irina Professor of Finance and Investment Chair, Doctor of Sciences, Moscow State Medical Dental University by A. I. Evdokimov of the Ministry of health of the Russian Federation, Russian Federation

Orehowskyi Wadym Head of the Department of Social and Human Sciences, Economics and Law, Doctor of Historical Sciences, Chernivtsi Trade-Economic Institute Kyiv National Trade and Economic University, Ukraine

Peshcherov Georgy Professor, Moscow State Regional University, Russia

Mustafin Muafik Professor, Doctor of Veterinary Science, Kostanay State University named after A. Baitursynov

Ovsyanik Olga Professor, Doctor of Psychological Science, Moscow State Regional University, Russian Federation

Suprun Elina Professor, Doctor of Medicine, National University of Pharmacy, Ukraine

Kuzmenkov Sergey Professor at the Department of Physics and Didactics of Physics, Candidate of Physico-mathematical Sciences, Doctor of Pedagogic Sciences, Kherson State University

Safarov Mahmatali Doctor Technical Science, Professor Academician Academia Science Republic of Tajikistan, National Studies University "Moscow Power Institute" in Dushanbe

Omarova Vera Professor, Ph.D., Pavlodar State Pedagogical Institute, Kazakhstan

Koziar Mykola Head of the Department, Doctor of Pedagogical Sciences, National University of Water Management and Nature Resources Use, Ukraine

Tatarintseva Nina Professor, Southern Federal University, Russia

Sidorovich Marina Candidate of Biological Sciences, Doctor of Pedagogical Sciences, Full Professor, Kherson State University

Polyakova Victoria Candidate of Pedagogical Sciences, Vladimir Regional Institute for Educational Development Name L. I. Novikova, Russia

Issakova Sabira Professor, Doctor of Philology, The Aktyubinsk regional state university of K. Zhubanov, Kazakhstan

Kolesnikova Galina Professor, Taganrog Institute of Management and Economics, Russia

Utebaliyeva Gulnara Doctor of Philological Science, Al-Farabi Kazakh National University, Kazakhstan

Uzilevsky Gennady Dr. of Science, Ph.D., Russian Academy of National Economy under the President of the Russian Federation, Russian Federation

Krokhmal Nataliia Professor, Ph.D. in Philosophy, National Pedagogical Dragomanov University, Ukraine

Chorny Oleksii D.Sc. (Eng.), Professor, Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University

Pilipenko Oleg Head of Machine Design Fundamentals Department, Doctor of Technical Sciences, Chernigiv National Technological University, Ukraine

Nyyazbekova Kulanda Candidate of pedagogical sciences, Kazakhstan

Cheshmedzhieva Margarita Doctor of Law, South-West University "Neofit Rilski", Bulgaria

Svetlana Peneva MD, dental prosthetics, Medical University - Varna, Bulgaria

Rossikhin Vasilii Full dr., Doctor of Legal Sciences, National Law University named after Yaroslav the Wise, Ukraine

Pikhtirova Alina PhD in Veterinary science, Sumy national agrarian university, Ukraine

Temirbekova Sulukhan Dr. Sc. of Biology, Professor, Federal State Scientific Institution All-Russia Selection-Technological Institute of Horticulture and Nursery, Russian Federation

Tsybaliuk Vitalii Professor, Doctor of Medicine, The State Institution Romodanov Neurosurgery Institute National Academy of Medical Sciences of Ukraine

CONTENTS

ECONOMY

Golovko Vladyslav ESSENTIAL CHARACTERISTICS OF THE ECONOMIC SECURITY OF THE STATE AND ITS MAIN COMPONENTS.....	4
Inga Benashvili, Mamuka Benashvili REGIONAL GROSS DOMESTIC PRODUCT OF GEORGIA. METHODOLOGICAL CHANGES.....	9
Rustamova Dilsahon Djuraevna, Makhmudov Odil Xalmirzaevich, Yuldashev Akmaljon Mexmonovich INNOVATIVE ACTIVITIES OF AGRICULTURE IN UZBEKISTAN.....	13

PUBLIC ADMINISTRATION

Кириченко Ганна Володимирівна КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ КРАЩИХ СВІТОВИХ ПРАКТИК ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ.....	17
Михальчишин Н. Л., Нанівський С. Л. РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОРГАНІВ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ ЗА ЄВРОПЕЙСЬКИМИ СТАНДАРТАМИ ЗАХИСТУ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ.....	26

LEGAL AND POLITICAL SCIENCE

Vladyslav Buinitskyi, Anatolii Yakovets THE ROLE OF THE MEDIA IN SHAPING THE IMAGE OF A POLITICIAN.....	34
Наталья Калашикова, Жулдызай Исакова, Айсана Кахарман, Ван Лулу ЦЕННОСТНЫЕ ОСНОВЫ КАЗАХСТАНСКОЙ МОДЕЛИ ОБЩЕСТВЕННОГО СОГЛАСИЯ И НАЦИОНАЛЬНОГО ЕДИНСТВА.....	38

SOCIAL COMMUNICATIONS

Toghrul Allahmanli AZERBAIJAN AND POLAND CULTURAL DIVERSITY. BUSINESS GUIDER OF POLISH CITIZEN IN AZERBAIJAN.....	43
---	----

ECONOMY

ESSENTIAL CHARACTERISTICS OF THE ECONOMIC SECURITY OF THE STATE AND ITS MAIN COMPONENTS

Golovko Vladyslav

State educational-scientific institution «Academy of Financial Management», Kyiv, Ukraine

DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ws/30112019/6778

ARTICLE INFO

Received: 14 September 2019

Accepted: 22 November 2019

Published: 30 November 2019

KEYWORDS

security,
economic security,
economic security of the state,
components of economic security of
the state,
level of economic security.

ABSTRACT

The historical aspects of the development of economic security are considered. The hierarchical structure of economic security was formed according to the results of the study. Each level is characterized separately. The essence of the concept of “economic security of the state” has been defined. Economic security of the state should be understood as such a condition of the national economy, in which it is possible to provide a high level of protection of the interests of each of its subjects from the negative impact of external and internal threats. The main components of the economic security of the state are identified, which include: financial, social, demographic, innovative, investment, food, energy and technological. The process of achieving a high level of economic security of the state by ensuring security for each of its components is presented.

Citation: Golovko Vladyslav. (2019) Essential Characteristics of the Economic Security of the State and its Main Components. *World Science*. 11(51), Vol.3. doi: 10.31435/rsglobal_ws/30112019/6778

Copyright: © 2019 **Golovko Vladyslav**. This is an open-access article distributed under the terms of the **Creative Commons Attribution License (CC BY)**. The use, distribution or reproduction in other forums is permitted, provided the original author(s) or licensor are credited and that the original publication in this journal is cited, in accordance with accepted academic practice. No use, distribution or reproduction is permitted which does not comply with these terms.

Introduction. We live in a time of accelerated globalization of socio-economic relations and transformation processes, which not only contribute to positive changes, but also form new challenges and threats to our national economic security.

Ukrainian economy has suffered significantly over the past five years, and the process of full-fledged European integration is still incomplete. A significant number of threats and dangers contribute to such a development of events, exercising a negative impact on the national security system of our country.

The dynamics of the external environment is very unstable and difficult to predict, therefore, overcoming uncertainty and completing the process of European integration for the economic security of Ukraine today is a priority. That is why the study of the problems of ensuring the economic security of the state is so relevant. An important basis in this is the awareness of its essence and significance, which is extremely important in the context of world changes.

Literature review. Today, research of the economic security of the state are studied by a significant number of leading scientists, in particular L. Abalkin, A. Arkhipov, E. Bukhvald, A. Bandurka, B. Buzan, T. Vasiltsiv, A. Vlasyuk, V. Geyets, A. Gorodetsky, B. Grier, B. Gubsky, A. Gumeniuk, M. Ermoshenko, T. Iefymenko, Y. Zhalilo, Z. Zhivko, K. Kalmuk, G. Kozachenko, A. Korystin, S. Lazurenko, A. Lyashenko, A. Lepikhov, H. Maull, K. Murdoch, I. Migus, V. Muntiyan, N. Nizhnik, A. Novikova, G. Pasternak-Taranushenko, A. Piskunov, V. Predborskaya, V. Savin, O. Sylkin, V. Senchagov, M. Statkevich, A. Sukhorukov, A. Shtangret and others.

Paying tribute to the scientific and practical value of the research results of the aforementioned scientists, it should be noted that in the scientific literature there is still no one general idea about the essence of the economic security of the state and its main components.

The main purpose of the study. The main objective of the study is to substantiate the essence of the economic security of the state and its main components.

Results and Discussions. Economic security as an independent term began to separate from the concept of "security" with the advent of a civilized state system. The first accurate descriptions of this period, as well as bringing the importance of state support for this type of security are given in the work of Plato "Politeia".

The concept of economic security in its usual form appeared in Western Europe at the end of the XII century and was interpreted as a state of absence of threats and dangers for the main social institutions of the state. At the state level, the basic tenets of the modern understanding of the concept of "economic security" were first adopted in the USA in 1947 during the admission of the "Act of National Security" [1].

In subsequent years, all civilized states in their own official documents outlined the main features of ensuring their own economic security. From 1997 to 2010, a number of documents were adopted in the world (the Paris Charter for a New Europe, the modernization of the Vienna Document and others), which noted the concept of "economic security" at the international level.

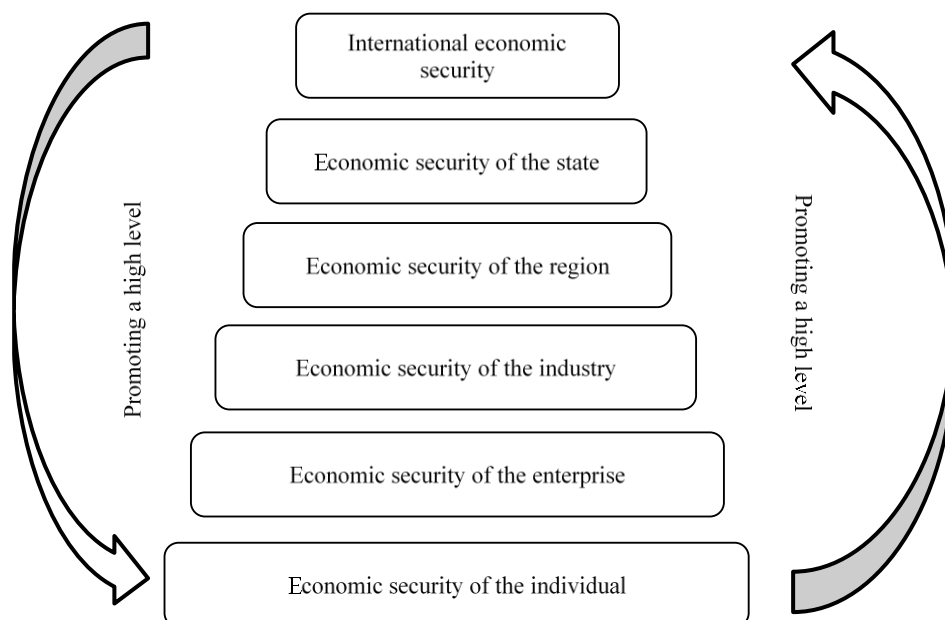
Today, the concept of "economic security" can no longer exist solely within one country, due to the intensification of globalization and democratization processes in the world.

As T. Iefymenko [2, p.35] notes, sustainability from state-owned economies is under pressure from comprehensive financialization and destabilization trends. Challenges to harmonize efforts to eliminate contradictions in the norms and rules of countries that aim at the general tasks of inclusive uplift and produce targeted leverage for their implementation, necessitate coordination of the environmental impact of the factors of interest of economic agents at all levels.

The development of safety without having expanded the essence of economic security so much, now it is considered at the mega-, macro-, meso- and micro-levels. Scientists have not yet reached a consensus on the hierarchical ordering of levels of economic security.

So, for example, A. Lyashenko, B. Pleskach and V. Bantush [3] distinguish local, regional, national, international and global economic security. The main problem of such a hierarchical structure of economic security is the lack of detail for each level. In more detail, the level of economic security is presented in the work of A. Chubukov and T. Voronkova [4, p. 5], which highlight: global economic security; international economic security; national economic security; economic security of the regions; economic security of the enterprise; economic security of the individual.

Based on the results of a generalizing analysis, we have formed our own vision of the hierarchical structure of economic security (Fig. 1).

*Fig. 1. The Hierarchical Structure of Economic Security
Formed by the author*

We agree with the statement of T. Ivanyuta and A. Zaichkovsky [5, p.5], that international security is a set of international conditions for the coexistence of agreements and institutional structures, according to which each country member of the world community should be provided with the possibility of free

choice and implementation of its own strategies for economic and social development, while eliminating external pressure and gaining full understanding, non-interference and mutual assistance from other states.

Regarding the economic security of the region, V. Geyets, N. Kizim, T. Klebanova and O. Chernyak [6] consider the concept of “economic security of the region”, treating it as a relatively independent system for regional governments.

In our opinion, the economic security of the region should be regarded as a state in which the protection of the economic interests of each regional entity is ensured through the application of appropriate mechanisms and institutions.

According to L. Goroshkova [7, p.115], “economic security of the industry” should be understood as a system that is in a state of dynamic equilibrium with constant characteristics, as a result of which corporate regulation of industries and the national economy as a whole is ensured, which ultimately leads to increase the level of financial and economic security of the state.

The economic security of the industry should be such a state of a single industry in which safe development conditions are achieved for each socio-economic system.

With regard to the economic security of the enterprise, the interpretation provided by L. Khudoley [8] is accurate. He believes that the economic security of the enterprise is a state of protection of the vital interests of the enterprise from real and possible sources of dangers or economic threats.

We agree that the economic security of the individual is considered by the authors [9] as a state of human life, in which legal and economic protection of his interests is ensured, and basic constitutional rights are respected.

Each level of economic security in a hierarchical structure is very important and closely interacts with others, however, it is the economic security of the state that acts as a kind of “transitional” level that combines international security and economic security of such micro levels as regions, enterprises and individuals.

Today, there are a large number of views of scientists on the definition of “economic security of the state” (Fig. 2).

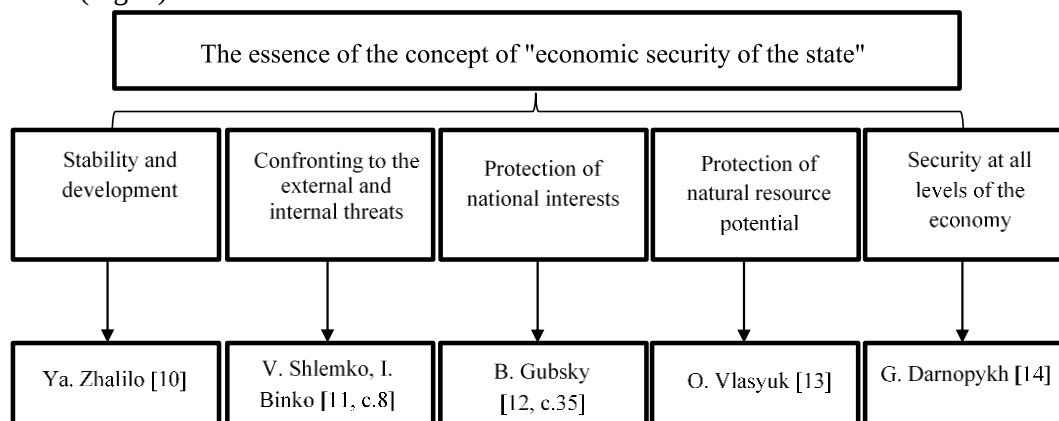

Fig. 2. The main approaches to the essence of the concept of “economic security of the state”
Formed by the author

According to A. Bandurka, V. Dukhov, K. Petrova, I. Chernyakov, this term should be understood as the ability of the economic system to resist the negative influence of objective and subjective factors to achieve the established macroeconomic development goals of post-industrial countries [15, p. 64].

A. Stepanenko and M. Gerasimov [16, p. 44], considering the concept of “economic security of the state” as a state of the country's economy, ensures its external independence and internal stability. As the state of the country's economy is protected from dangerous actions, which can be both a consequence of the influence of various factors, and stochastic natural phenomena, this term is interpreted by G. Darnopykh [14].

In our opinion, the economic security of the state should be understood as such a state of the national economy, in which it is possible to ensure a high level of protection of the interests of each subjects from the negative impact of external and internal threats.

The economic security of the state is a condition that embodies a large number of structural components, each of which, through effective management, allows you to achieve the desired level of security.

Today, there is no one list accepted by all of the components of the state's economic security. An extensive list of the components of the state's economic security was presented by V. Muntian [17, p.459]: foreign economic, raw material resources, energy, financial, military-economic, technological, food, social, demographic, environmental and innovative-technological.

As a result of our study, we have identified the main structural components of the economic security of the state (Table 1).

Table 1. The Main Structural Components of the Economic Security of the State

Component of economic security of the state	Component nature
Financial security of the state	the condition of the financial system of the state in which crisis development is not allowed and effective financial growth is ensured
Investment security of the state	the condition of investment climate protection in the country from external and internal destabilizing factors
Social security of the state	the ability of the state to protect its own social interests, to ensure a decent and safe standard of living for its population
Energy security of the state	the condition of protection from the negative impact of factors of the external and internal environment of the functioning of the fuel and energy complex
Demographic security of the state	the condition in which the demographic balance of society is achieved under the negative influence of certain factors
Innovative security of the state	ensuring the protection of scientific and innovative achievements for counteracting the negative impact of the external and internal environment
Food security of the state	adequate food security and the ability to guarantee stability in society
Technological security of the state	state of ensuring safe conditions for technological development in the country in order to increase competitiveness in the international arena

Formed by the author

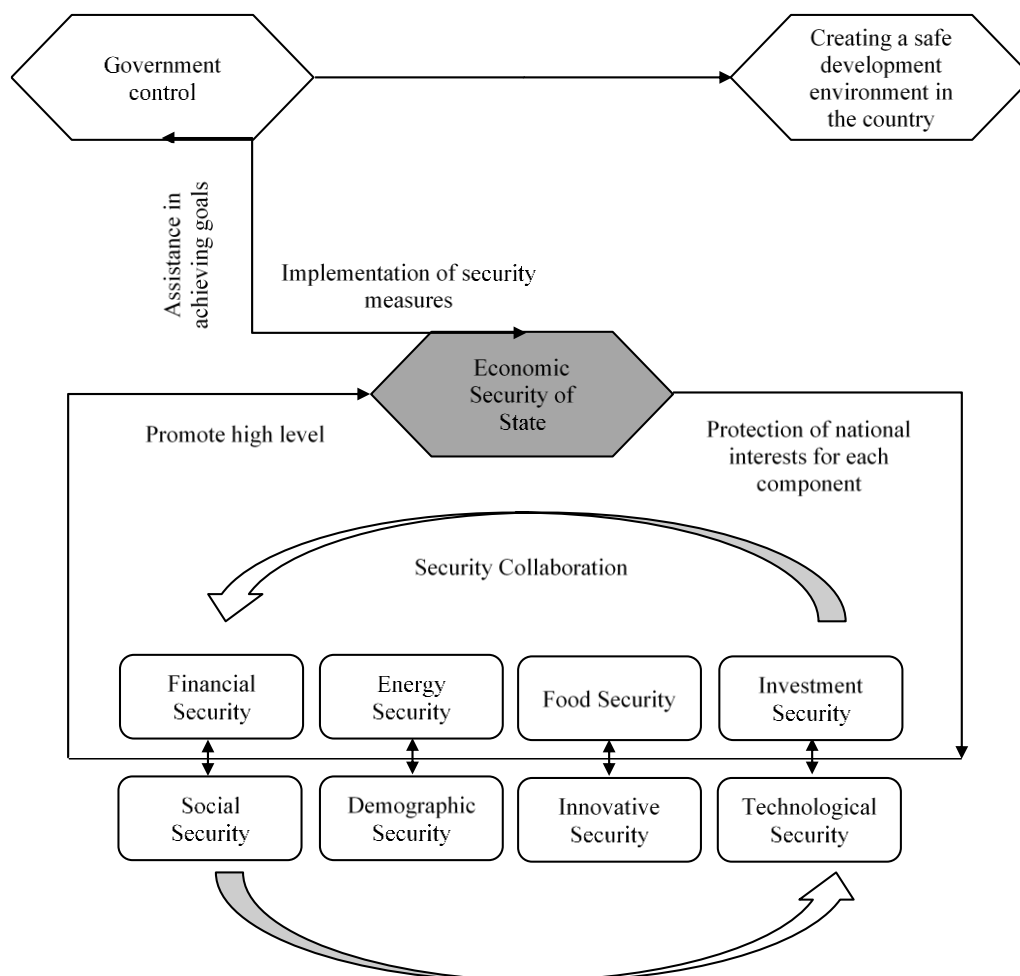

Fig. 3. Achievements of economic security of the state due to its main components
Developed by the author

Today it is impossible to talk about effective public administration without creating a safe development environment. It is the achievement of the state's economic security that is capable to create this kind of conditions, but for this it is necessary to fulfill a number of tasks. One of these tasks is to achieve a high level of security in all its structural components (Fig. 3).

The economic security of the state is different from any other level of security, and therefore requires a completely different approach to the provision process. The negative influence of the external and internal environment, a large number of components and other levels of security, all this and much more must be taken into account in the process of achieving the economic security of the state.

Today, there are a number of "critical" problems that substantially threaten the economic security of Ukraine, in particular: high inflation; lack of competitiveness of domestic enterprises; weak investment policy; high unemployment and corruption. All of these problems require immediate government intervention to ensure economic security.

Conclusions. Perhaps the most important place in the main hierarchy of economic security is precisely the security of the state, through effective public administration, it can help achieve a high level of security at any other level. Today, each component of the economic security of the state has long gone beyond a close scientific framework, and is independently attracting the attention of leading non-profit providers around the world. Therefore, the issues of ensuring the economic security of the state are gaining an even broader nature and therefore require further attention to the search for new methods to achieve a high level of this type of security, taking into account the significance of each of its components.

REFERENCES

1. MacFarlane, S. Neil; Yuen FoongKhong (2006). S. Neil, MacFarlane; Yuen FoongKhong. eds. Human security and the UN: a critical history. United Nations intellectual history project (illustrated ed.). Indiana University Press. ISBN 9780253218391. Retrieved 23 September 2010.
2. Current Problems of Financial Management: Global Trends and National Practice / ed. by T. Iefymenko; SESE "The Academy of Financial Management". Kyiv, 2018. – 496 p.
3. Lyashenko A.N., Pleskach B.V., Bantush V.K. Economic security and national competitiveness in the context of globalization // Culture of the Black Sea peoples. 2009. No. 161. pp. 113-118.
4. Chubukova A.Yu., Voronkova T.E. The system of economic security (ecosestate): essence, structure. Effective Economy, 2014. URL: https://knutd.edu.ua/publications/pdf/Ukrainian_editions/Chubukova2015052803.pdf (accessed: 11/27/2019).
5. Ivanyuta, T. N., Zaichkovsky A.A. Economic security [Text]: textbook. allowance. K.: Center for Educational Literature, 2007. P.5.
6. Geyets V.M., Kizim N.A., Klebanova T.S., Chernyak O.I. Modeling Economic Security: Monograph. M.: INZHEK, 2006. 240 p.
7. Goroshkova L.A. Analysis of the determinants of economic security of sectors of the national economy // University Economic Bulletin. Economic Bulletin of Pereyaslav-Khmelnytsky State Pedagogical University. G. Pans. 2012. Issue. 19. pp.113-129.
8. Khudoley L. N. The components of economic security of business entities. Effective economy. 2011. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=455> (accessed: 11.28.2019).
9. Korystin A.E., Baranovsky A.I., Gerasimenko L.V. Economic security: textbook. allowance. M.: KNUVS. 2010.368 s
10. Zhalilo Y. Strategy for ensuring economic security of Ukraine. Priorities and problems of implementation // National Security Strategy of Ukraine in the context of the international community experience. M.: Santisanga. 2001.222 p.
11. Shlemko V.T., Binko I.F. The economic security of Ukraine: the nature and directions of support. M.: NISI, 1997.144 p.
12. Gubsky B.V. Economic Security of Ukraine: measurement methodology, state and support strategy. K., 2001.122 p.
13. Vlasjuk O. S. Theory and practice of economic security in the system of science of economics; Nat Institute of prob. Int. Security Council of nat. security and defense of Ukraine. K., 2008. 48 p.
14. Damopykh G. Yu. Economic security of the state in a transformational economy: Abstract. dis. to receive sciences. degree of cand. econ. Sciences: special. 01/08/01 "Economic theory"; Kharkiv. state un-t H., 1999. 21 p.
15. Bandurka AM, Dukhov V.E., Petrova K.Ya., Chernyakov IM Fundamentals of economic security: [textbook]. Kharkov: NUVD, 2003.236 s.
16. Stepanenko A. Gerasimov M. Assessment of economic security of Ukraine and its regions // Regional Economy. 2002. No. 2. pp. 39-54.
17. Muntiyani, V.I. Economic Security of Ukraine [Text]. K.: KVITs, 1999. 446 p.

REGIONAL GROSS DOMESTIC PRODUCT OF GEORGIA. METHODOLOGICAL CHANGES

Associate Professor, **Inga Benashvili**, Georgia, Tbilisi, Teaching University Geometri, Geostat
Lecturer, **Mamuka Benashvili**, Georgia, Tbilisi, Teaching University Geometri, Geostat

DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ws/30112019/6779

ARTICLE INFO

Received: 25 September 2019

Accepted: 20 November 2019

Published: 30 November 2019

KEYWORDS

Regional Gross Domestic Product,
Regional Gross Value Added,
Output,
Intermediate consumption.

ABSTRACT

The paper is devoted to the methodological changes in the calculation of regional Gross Domestic Product (GDP), mainly due to the introduction of the 2008 version of the System of National Accounts in Georgia. Other changes are related to the transition to a new classification system of economic activity (NACE rev2). Because of this, the regional structure of GDP has changed significantly.

Regional GDP on a per capita basis, in 2018 Tbilisi ranks first (6122,5 USD). Then it will be followed by Adjara (5514.3 USD). Their rate is significantly higher than the national rate (4722.0 USD).

The priority directions for calculating regional GDP in Georgia are as follows:

- Receiving data directly from local units (local KAUs) by improving information sources;
- More detailing of regionalization. In particular, at the municipal level;
- Calculate regional GDP at constant prices.

Citation: Inga Benashvili, Mamuka Benashvili. (2019) Regional Gross Domestic Product of Georgia. Methodological Changes. *World Science*. 11(51), Vol.3. doi: 10.31435/rsglobal_ws/30112019/6779

Copyright: © 2019 **Inga Benashvili, Mamuka Benashvili**. This is an open-access article distributed under the terms of the **Creative Commons Attribution License (CC BY)**. The use, distribution or reproduction in other forums is permitted, provided the original author(s) or licensor are credited and that the original publication in this journal is cited, in accordance with accepted academic practice. No use, distribution or reproduction is permitted which does not comply with these terms.

Introduction. Regional statistics, including regional GDP, play an important role in the development and implementation of regional policy.

Regional Gross Domestic Product (regional GDP) is the gross value expressed in the market prices of final goods and services produced in a region's economy over a period of time.

Regional GDP information is available in Georgia from December 25, 2018. Until that time, only the region's value added was calculated. There was no disruption of taxes and subsidies in the regional context.

The conceptual basis for calculating regional GDP is the methodological guidance of SNA 2008, ESA 2010 and Eurostat 2013 Regional Accounts Manual.

Paragraphs 18.45-18.54 of SNA 2008 and points 13.01-13.55 of ESA 2010 refer to regional accounts.

There are three internationally recognized methods of regionalization for calculating regional GDP:

1. Bottom-up method;
2. Top-down methods;
3. Mixed methods.

Bottom-up method involves collecting data directly from local KAUs or households and then aggregating them.

The pseudo-bottom-up method is used when we do not have data directly from local KAUs or households. Evaluation of data on local units comes from enterprises.

Bottom-up method involves collecting data directly from local KAUs or households and then aggregating them.

Top-down methods imply the existence of data at a higher level than the local unit (eg country level) and subsequently distribute this data to regions in proportion to the (related) indicators close to this indicator. For example, wages may be proportional to the regional distribution of employment.

Mixed methods imply mixed use of ascending and descending methods.

The choice of method depends on statistical information sources.

There mainly used a top down method in the case of Georgia. The regional value added is estimated in proportion to the turnover, output, value added, as well as regional distribution of employment.

Taxes and subsidies are distributed by region in proportion to the current regional distribution of value added.

The calculation of regional GDP is based on the administrative-territorial arrangement of the country. Indicators are limited to regions only; Information is not available at the municipal level. The calculations till now were based on SNA 1993. The paper is attempt to move to SNA 2008.

The regional GDP calculation methodology is similar to the country's GDP calculation methodology. From the production, expenditure and revenue methods in Georgia only the production method is used, according to which regional GDP = total value added by economic activities + net taxes (taxes - subsidies) on production and imports. Value added is taken as the difference between total output and intermediate consumption.

Research results. These are first attempt for calculating regional GDP due to the turn to SNA 2008 and to other changes. These are preliminary estimates that are subject to further clarification. The top down method was used in almost all branches of economy except agriculture. There is information on each type of product in agriculture at the regional level, both in the crop production and in the livestock sector. Other activities were mainly distributed in proportion to the regional distribution of employment. Also in proportion to business output.

The table below shows the results of calculation of Regional GDP of Georgia in 2017 and 2018.

Table 1. Regional GDP of Georgia in 2017-2018, at current prices, mln. GEL

	2017	2018
Tbilisi	14,642.6	18,076.3
Adjara AR	4,919.2	4,859.4
Guria	875.0	890.0
Imereti	5,869.2	5,692.1
Racha-Lechkhumi and Kvemo Svaneti	356.5	356.9
Kakheti	2,645.2	3,086.1
Mtskheta-Mtianeti	876.9	1,045.7
Samegrelo-Zemo Svaneti	3,015.6	2,707.9
Samtskhe-Javakheti	1,267.7	1,375.8
Kvemo Kartli	4,105.6	4,066.5
Shida Kartli	2,188.2	2,442.7
Gross Domestic Product at market prices	40,761.7	44,599.3

According to 2018 data, the regional structure of GDP is as follows: Tbilisi - 40.5%, Imereti - 12.8%, Adjara - 10.9%, Kvemo Kartli (9.1%), Kakheti - 6.9%, Samegrelo-Zemo Svaneti (6.1 percent). The smallest share - 0.8% comes from Racha-Lechkhumi and Kvemo Svaneti.

Important information is also included in the per capita regional GDP calculation presented in the table below.

Table 2. Gross Domestic Product of Georgia per capita by regions at current prices, USD

	2017	2018
Tbilisi	5,066.4	6,122.5
Adjara AR	5,689.0	5,514.3
Guria	3,142.4	3,193.3
Imereti	4,581.0	4,471.8
Racha-Lechkhumi and Kvemo Svaneti	4,655.5	4,697.4
Kakheti	3,344.4	3,883.1
Mtskheta-Mtianeti	3,722.7	4,400.3
Samegrelo-Zemo Svaneti	3,727.6	3,354.4
Samtskhe-Javakheti	3,228.3	3,501.7
Kvemo Kartli	3,797.5	3,707.8
Shida Kartli	3,356.8	3,731.6
Gross Domestic Product per capita	4,358.5	4,722.0

On a per capita basis, Tbilisi ranks first. Then it will be followed by Adjara. Their rate is significantly higher than the national rate.

The sectoral structure of GDP in the region is important. Specifically which activities make up the largest share. The fields are based on the National Classification of Economic Activities of Georgia (NACE Rev.2) at the level of section.

The chart below illustrates the sectoral structure of regional GDP.

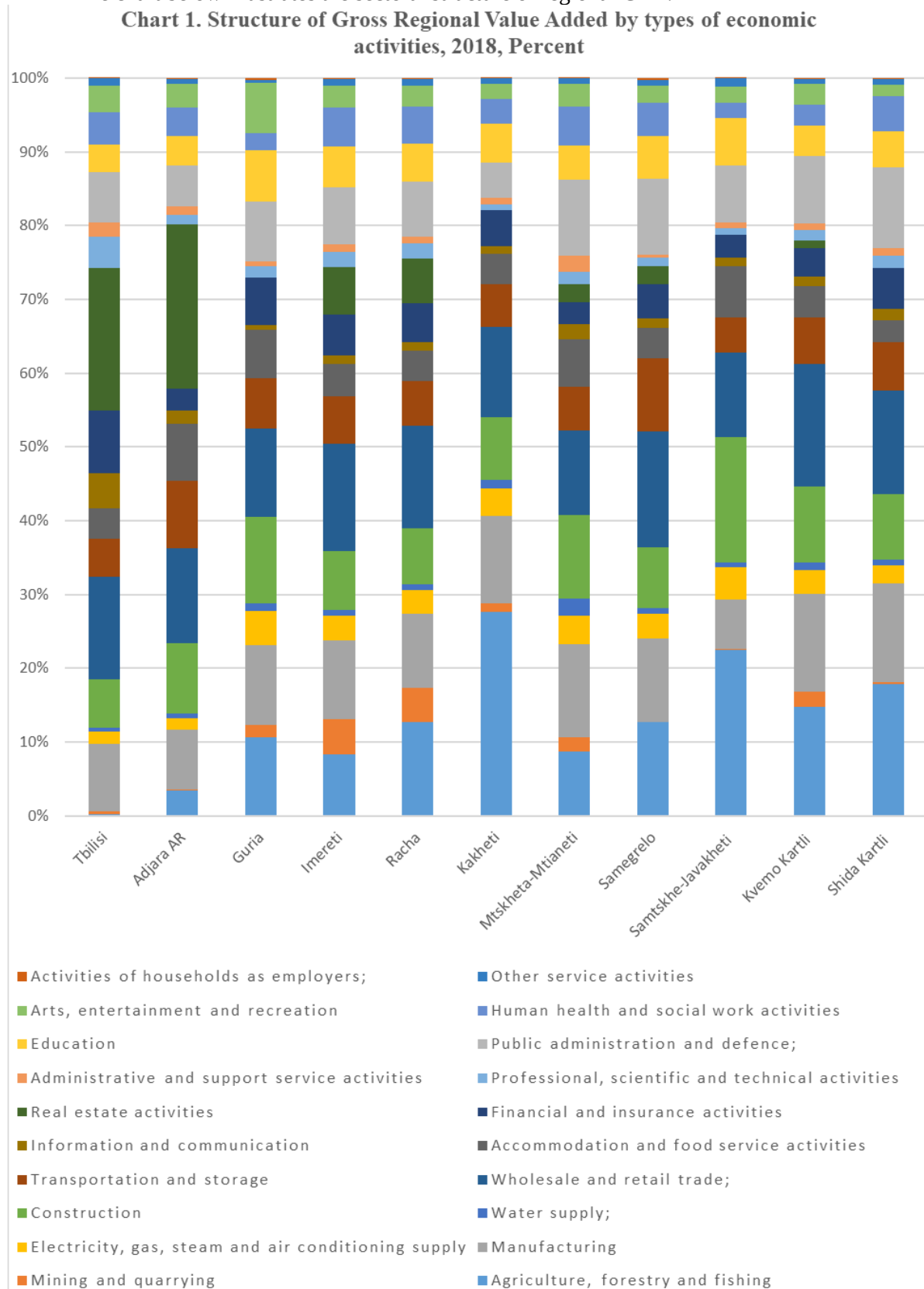

Fig.1.

The largest component of the regional GDP - Tbilisi's highest sectoral share in 2017 and 2018 comes from real estate activities, trade, manufacturing, Financial and insurance activities, Public administration and defence, construction, transportation and storage; The main sectors of Imereti are: trade, manufacturing, agriculture, construction, public administration, real estate; Adjara Region – Real estate, trade, construction; For Kakheti - Agriculture (about a third of the region), trade, manufacturing.

In 2018, the largest share of Tbilisi GDP was in real estate activity (19.3%). Then it would be followed by trade (13.9%), manufacturing (9.1%), Financial and insurance activities (8.4%), Public administration and defence (6.9 %), construction (6.5%). For Imereti region the share of activities in the total GDP are as follows: trade (14.5%), manufacturing (10.6%), agriculture (8.4%), construction (7.9%), public administration (7.8%), real estate (6.5%). Adjara Region – Real estate (22.3%), trade (12.9%), construction (9.5%); For Kakheti - Agriculture (27.6%), trade (12.2%), manufacturing (11.8%).

The following steps will be taken to improve the regional GDP calculation methods:

- Receiving data directly from local units (local KAUs) by improving information sources;
- More detailing of regionalization. In particular, at the municipal level;
- Calculate regional GDP at constant prices.

Conclusions. Regional structure of GDP of Georgia due from methodological and other changes, in 2018, is as following: Tbilisi - 40.5%, Imereti - 12.8%, Adjara - 10.9%, Kvemo Kartli (9.1%), Kakheti (6.9 %), Samegrelo-Zemo Svaneti (6.1 %), Shida Kartli (5.5 %), Samtskhe-Javakheti (3.1 %), Mtskheta-Mtianeti (2.3 %), Guria (3.0 %). The smallest share - 0.8% comes from Racha-Lechkhumi and Kvemo Svaneti.

Regional GDP on a per capita basis, in 2018 Tbilisi ranks first (6122,5 USD). Then it will be followed by Adjara (5514.3 USD). Their rate is significantly higher than the national rate (4722.0 USD).

These regional data should serve as the basis for regional policy.

REFERENCES

1. System of National Accounts 2008, European Commission, International Monetary Fund, Organization for economic Co-operation and Development, United Nations, World Bank, New York, 2009, p. 662
2. European System of Accounts, ESA 2010, European Union, 2013, p. 652
3. Manual on regional accounts methods, European Union, 2013, p. 134
4. <https://www.geostat.ge/en/modules/categories/23/gross-domestic-product-gdp>

INNOVATIVE ACTIVITIES OF AGRICULTURE IN UZBEKISTAN

Rustamova Dilsahon Djuraevna

PhD (Economics), Senior Lecturer, Department of Agribusiness and Investment Activities,

Makhmudov Odil Xalmirzaevich

PhD (Economics), Department of Agribusiness and Investment Activities,

Yuldashev Akmaljon Mexmonovich

Senior Lecturer, Department of Agricultural Machines and Technical Service

Andijan branch of Tashkent state Agrarian University, Uzbekistan, Andijan city

DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ws/30112019/6780

ARTICLE INFO

Received: 20 September 2019

Accepted: 18 November 2019

Published: 30 November 2019

ABSTRACT

This article reflects the issues of sustainable development of the agricultural sector of Uzbekistan, the innovative activity of the sector, as well as issues of effective management.

KEYWORDS

agriculture, innovative management, efficiency, economic, technological, model, farm enterprise, dehqan farm, crop yield, modeling, innovative development, animal production, crop production.

Citation: Rustamova Dilsahon Djuraevna, Makhmudov Odil Xalmirzaevich, Yuldashev Akmaljon Mexmonovich. (2019) Innovative Activities of Agriculture in Uzbekistan. *World Science*. 11(51), Vol.3. doi: 10.31435/rsglobal_ws/30112019/6780

Copyright: © 2019 **Rustamova Dilsahon Djuraevna, Makhmudov Odil Xalmirzaevich, Yuldashev Akmaljon Mexmonovich**. This is an open-access article distributed under the terms of the **Creative Commons Attribution License (CC BY)**. The use, distribution or reproduction in other forums is permitted, provided the original author(s) or licensor are credited and that the original publication in this journal is cited, in accordance with accepted academic practice. No use, distribution or reproduction is permitted which does not comply with these terms.

At present, a new paradigm of world economic development is emerging through the use of innovation. Uzbekistan cannot deny these processes and needs to ensure the intensification of innovative processes in all sectors of the economy, including agriculture. These issues were also highlighted in the Decree of the President of the Republic of Uzbekistan dated February 7, 2017, No. P-4947 "On the Strategy of Action for the Further Development of the Republic of Uzbekistan".

The transition to an innovative way of economic development depends not only on the problems accumulated in the agricultural sector of the Uzbek economy, but also on the need to address the major challenges facing the sector. In modern conditions innovative activity is the main factor of agricultural development. The maximum use of this factor is the only way to ensure the sustainable development of the agricultural sector in the country. In the context of accelerated socio-economic transformations and globalization of the global economy, our country should, in the short term, accelerate the transition to innovative path of agricultural development, to revive this strategically important sector of the economy on a qualitatively new technological basis. Otherwise, the agricultural sector lags behind in development and cannot sustain itself.

Until now agricultural development has been and remains one of the most important priorities. After all, the efficiency of agricultural production, ensuring economic and food security of the country, improving the well-being of the rural population and the population of the country are inseparably linked with the constant improvement of the fertility and quality of our land.

Sustainable development of the agricultural sector of Uzbekistan is largely dependent on the effectiveness of innovative activities. This, in turn, will strengthen Uzbekistan's integration into the world market.

The economies of the countries, depending on the type and level of development, are generally divided into countries that are specialized in the production of raw materials, industrial economies, post-industrial economies, mixed economies, and innovative economies or knowledge economies.

Innovative economies are the most advanced type of economy and are characterized by an educated society. Currently, various mechanisms and institutional structures, ie the national innovation system, are being formed for the wider implementation and effective use of science and technology. Technological modernization of agriculture is one of the priorities in the stabilization of agriculture. The only technique aimed at further improving the management of agricultural machinery enterprises, increasing their efficiency and profitability, modernization, technical and technological re-equipment of the industry, production of modern high-performance, competitive machinery and equipment for the agro-industrial complex. mini-technologist among domestic entrepreneurs and foreign companies following the results of the exhibitions in 2015 enabled, compact equipment and agricultural machinery to purchase a total contract value of more than 145 billion UZS 1180 and Contracting signed the protocols.

More than 195 companies from 24 countries, including China, South Korea, France, Italy, Germany, Belgium, Austria, Bulgaria, Belarus, Netherlands, Iran, Russia, and Turkey participated in the exhibition Uzbekistan Agrominitech Expo 2015. I did. It includes a wide range of products for the processing of agricultural products, packaging mini-technologies, equipment for livestock, poultry, beekeeping and horticulture, mini-equipment and equipment for food production, horticulture and viticulture, chemical products and services for greenhouses. was shown.

Today, Uzbekistan has all the necessary socio-economic bases for deepening the innovation process and strengthening the innovation base. However, there are problems with the way of innovative development of the agrarian sector, or in other words, the implementation of innovative projects in one or even several farms, because: firstly, farms and agro-processing entities are currently ordering research and research. insufficient participation in financing; Secondly, the economic entity cannot independently carry out research and development of advanced innovation technologies; thirdly, lack of knowledge of agricultural producers and processors for the use of new technologies and new varieties, they need to use the services of scientists and specialists, and farmers face some difficulties in the processing and sale of products; Fourthly, the insufficiency of the developers' demand for innovation development by scientists of higher education and research institutions is not well established; Fifth, irresponsibility of some agricultural producers.

In the context of the ongoing socio-economic changes and inter-country integration in the country, it is necessary to move the agricultural sector and rural areas, including rural infrastructure, to a new path of innovative development. This path will help to raise the status of the village on the basis of modern technology.

The transition to innovative development of Uzbekistan's economy has been considered as a priority. It is estimated that the innovation in the agrarian sector of Uzbekistan is 1-2% of the GDP and less than 50-60% in the rural infrastructure.[10]

The use of state-of-the-art technology and technology in production gives the following opportunities [12]: the production of competitive, world-class products; Expansion of financial capabilities of the enterprise due to the significant reduction in the cost of production and expansion of opportunities; savings of raw materials and resources; reduction of negative impact on environment, etc. If these techniques and technologies are innovative, that is, they are based on previously unused applications and ideas, then their economic and social significance is even greater. The introduction of innovative technologies into production allows to achieve higher efficiency than the technologies used in this field.

Increasing the economic efficiency of agricultural production requires rational use of agricultural production, wide use of scientific and technological progress, introduction of new highly efficient machines and equipment, new methods of agricultural and zootechnical methods, organization of labor and production. He does. In order to select and implement the most effective methods and techniques, it is necessary to check them in advance, to assess their organizational and economic value. In agricultural enterprises, this assessment is based on the performance criteria of the national economy, that is, the increase in labor productivity, and the increase in labor productivity is reflected in the increase in production and national income. This is achieved by increasing the production volume and improving the quality of products in each agricultural enterprise, reducing the cost of live and productive labor per unit of production, and increasing the net income. The following basic indicators are used to determine the economic efficiency of new methods and methods of production in agricultural enterprises [13]: the amount of high quality products per one hectare and per head; labor productivity; product cost; net profit and profitability; capital investments and their compensation. These indicators are closely related and

mutually reinforcing. The higher the quantity, the better the quality, the higher the productivity, the lower the cost, the higher the profit and the higher the profitability, the less capital is required and the faster the cost, the higher the cost-effectiveness of new methods and techniques. . New methods and techniques are optimized if needed. This optimization allows you to choose the most effective from a wide variety of options, taking into account the opportunities available to solve business tasks.

Prospects for further strengthening of food security of the country, expansion of production of ecologically pure products, significant increase of export potential of agrarian sector through consistent development of production by deepening structural changes in agriculture, uninterrupted supply of population with raw materials, processing industry. one of the most important tasks for the fall. In this regard:

- Expansion and optimization of potato, vegetable, melons, fodder and oilseeds, new intensive gardens and vineyards by reducing the area of cotton and cereals;
- Improvement of reclamation condition of irrigated lands, development of melioration and irrigation facilities, introduction of high-tech, water and resource-saving agricultural technologies, use of high-performance equipment;
- Expansion of scientific-research work on creation and introduction of new selection varieties and high-yielding breeds of agricultural crops resistant to diseases and pests, in accordance with local climatic and environmental conditions;
- construction, reconstruction and modernization of existing processing plants for food and packaging products on the basis of deep processing of agricultural products;
- development of diversified farms engaged in the production, processing, procurement, sale, construction and provision of agricultural products;
- development of infrastructure for storage, transportation, sale of agricultural products, agrochemical, financial and other modern market services;
- take systematic measures to mitigate the negative impacts of global climate change and the Aral Sea crisis on agricultural development and the activities of the population.

Improvement of the theoretical and methodological foundations of various forms of ownership and ownership, the types of entrepreneurship and free market relations that allow them to operate freely in the industry, in order to fulfill the above objectives and to keep pace with the requirements of market economy laws. The introduction of scientific and technological achievements, the introduction of new technologies, advanced technologies, limited land and so on It is desirable to identify ways of full and effective use of water resources, permanent and changing capital and labor resources in the short and long term, and to identify ways to maximize profits on the basis of cost savings, labor productivity improvement, and farmers' and employee incentives.

Issues of innovative development are of particular relevance for Uzbekistan, because innovative development through rapid and efficient use of new resource-efficient, advanced technologies will ensure rapid economic growth, while preserving the environment.

Comparison of different technologies with modern technologies shows that the minimum land cultivation, saving current and investment costs, can produce a much lower cost and generate more than one hectare of land per crop.

However, technology change is a complex process that requires a systematic approach, knowledge of all the changes that occur in an enterprise's technological system, from traditional technologies to new resource-saving technologies. In this regard, it is necessary to develop process algorithms for introducing technological and organizational and economic innovations in agricultural enterprises.

REFERENCES

1. Appendix 1 to the Decree of the President of the Republic of Uzbekistan dated February 7, 2017 № PF-4947 "On the Strategy of Action for the Development of the Republic of Uzbekistan" "Strategy of Action for the Five Priorities for the Development of the Republic of Uzbekistan for 2017-2021". Lex.uz.
2. Vakhobov A.R. The organization and development of field-based methods in the development of the economy. Autoorepf. dis. candy. econ. nauk. - T.: NIIRR v APK, 1997. - 7 p.
3. Berkinov BB, Tashmatov R.K. Directions for the Development of Farm Services Infrastructure in Uzbekistan. - T.: TSIU, 2007 - 23 p.
4. Mirzaev KD. "Methodological basis for improving the efficiency of agroservice services" dissertation, Samarkand, 2011, - 200 b.
5. Pardayev MK, Pardaev O.M. Improvement of organizational and economic mechanisms of using innovation in economic development of Kashkadarya region // Modernization of national economy on the basis of innovative development: problems, solutions and perspectives. - 2015, 22 p.

6. Murodov Ch. Formation of a market infrastructure in rural areas // Economic Bulletin of Uzbekistan. - Tashkent, 1999. - No. 3. 2 - 4 b.
7. Khushmatov N., Fayzullaeva T. "Agricultural Service Networks and Basics of Farm Development" // Economy and Classes Substvennikov. - Tashkent, 2004. №1. -46 b.
8. Farmonov T.Kh. Prospects for Farm Development. - Tashkent: "Generation of the New Century", 2004. - 30 p.
9. Choriev K A. Formation of market infrastructure - the guarantee of deepening economic reforms // Basic directions of deepening market reforms and rural infrastructure development: Collection of Republican scientific-practical seminars. - Tashkent: UzBIITI, 1998. - B.15.
10. Khamraeva S.N. Innovative development of rural infrastructure. Monograph - Tashkent: 2017 - 73 pages.
11. Agriculture of Uzbekistan. The State Committee of the Republic of Uzbekistan on Statistics. Tashkent - 2017
12. Mambetnazorov B.B. K, peculiarities of modernization and diversification of production at agricultural enterprises // Problems of modernization and development of innovative management activity in the agro-industrial complex. Proceedings of the Republican scientific-practical conference. -T .: TDAU, 2014.- 32 pages.
13. Ikramova S.A. and others. Modern conceptual bases of development of agro-economy of the republic. // Problems of modernization and development of innovative management activities in the agro-industrial complex. Proceedings of the Republican scientific-practical conference. -T .: TDAU, 2014.- 46 pages.

PUBLIC ADMINISTRATION

КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ КРАЩИХ СВІТОВИХ ПРАКТИК ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Кириченко Ганна Володимирівна

Україна, м. Київ, Приватне акціонерне товариство «Вищий навчальний заклад

«Міжрегіональна Академія управління персоналом», Заступник начальника відділу аспірантури

ORCID: 0000-0003-1067-8758

DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ws/30112019/6781

ARTICLE INFO

Received: 16 September 2019

Accepted: 23 November 2019

Published: 30 November 2019

KEYWORDS

public administration,
positive image,
public authorities,
image strategy,
state communication policy,
interaction of citizens and power
institutions.

ABSTRACT

The article identifies that one of the priority areas of Ukraine's development in the context of European policy abroad is the creation of a positive image of public authorities.

Improvement of the civil service is based on the concepts of the new public management, which envisage the use of methods of work applied in the private sector, contribute to the modernization of the civil service, improve the quality of work of the state apparatus, create a positive image of public authorities.

The article analyzes the experience of the European Commission, which together with its representatives has developed a White Paper on European communication policy, which defines the basic principles of image strategy. Three main goals of the image strategy are considered: modernization of information education of citizens, widening of boundaries of communication of citizens, increase of interaction level of citizens and power institutions. The peculiarities of institutional support for building a positive image of the state communication policy of the Western Europe countries are determined. On the example of EU countries, five best international practices are systematized on the peculiarities of forming a positive image of the state communication policy and the strategic directions of forming a positive image of the authorities and ways of their implementation in Ukraine are identified.

Citation: Кириченко Ганна Володимирівна. (2019) Komparatyvnyi Analiz Krashchykh Svitovykh Praktyk Formuvannya Pozytyvnoho Imidzhu Orhaniv Derzhavnoi Vlady. *World Science*. 11(51), Vol.3. doi: 10.31435/rsglobal_ws/30112019/6781

Copyright: © 2019 Кириченко Ганна Володимирівна. This is an open-access article distributed under the terms of the **Creative Commons Attribution License (CC BY)**. The use, distribution or reproduction in other forums is permitted, provided the original author(s) or licensor are credited and that the original publication in this journal is cited, in accordance with accepted academic practice. No use, distribution or reproduction is permitted which does not comply with these terms.

Вступ. Швидка зміна подій у сучасних політичних і управлінських процесах, оголошення «Стратегії-2020»¹ спричинили ряд принципово важливих реформ у державі, у результаті чого сформувалися нові управлінські реалії для України. На сьогодні, початок розвитку важливих системних реформ у сферах суспільного і публічного становлень України очікують не тільки українські громадяни, міжнародне співтовариство, а в першу чергу, країни-члени ЄС.

У працях К. Глущенко², Ю. Кізілова¹ І. Пантелейчук², Р. Сторожева³ і багатьох інших науковців можна виокремити окремі аспекти по створенню іміджу для державного службовця,

¹ Указ Президента України «Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» Документ 5/2015, поточна редакція Прийняття від 12.01.2015 / [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

² Глущенко К.С. Зарубіжний досвід підготовки фахівців у сфері державного PR. Інвестиції: практика і досвід. 2016. № 16. С. 85-88

керівника органу державної влади, а також по формуванню механізмів реалізації іміджу державних установ, розвитку взаємин органів державної влади з суспільством в процесі державного управління, в тому числі і за кордоном.

На сьогодні, є великий інтерес до розвитку і становлення інформаційної складової державного управління, але, на превеликий жаль, досі відсутні наукові дослідження в такій важливій темі, як формування позитивного іміджу державних посадовців у країнах Європи. В ході публічного управління відбувається досить складний процес інтеграції України в простір ЄС, при якому органи державної влади зобов'язані дотримуватися певного набору критеріїв адміністративних процедур, які необхідні, щоб відповідати високим вимогам демократичного суспільства. У свою чергу ці критерії представляють собою суть європейського адміністративного простору, принципам якого необхідно суворо слідувати. При цьому, критерії адміністративних процедур можуть бути використані в якості основи існуючої моделі державного управління, схожою з тією, яка вже діє в Європейському Союзі. Хотілося б відзначити, що критерії якості та ефективності роботи органів влади з надання послуг мають певні відмінності в різних країнах, але все ж загальними факторами залишаються універсальні прийоми з побудови відносин між громадянами⁴ і державою.

Тому метою даного дослідження є проведення компаративного аналізу кращих світових практик формування іміджу органів державної влади.

Результати дослідження. Основними загальними принципами для всіх країн членів ЄС, не дивлячись на особливості їх національної системи, які визначають стандарти державного регулювання та проходження державної служби в країнах ЄС, є:

- впевненість і передбачуваність;
- відкритість і прозорість;
- відповідальність;
- ефективність і результативність.

Вище наведені загальні принципи являють собою своєрідну платформу для створення державних інститутів, а також реалізації успішних і демократичних адміністративних процесів на всіх рівнях державного управління. В ході проходження служби державні службовці зобов'язані дотримуватися вказаних принципів, а контроль і правильність їх дотримання забезпечується незалежними органами контролю, системою правосуддя, а також всебічним контролем з боку парламенту.

Одну з головних ролей у публічному адмініструванні відіграє процес надання адміністративних послуг європейського зразка та дотримання органами влади принципів демократичного управління в державі. Якість послуг у процесі публічного адміністрування має задовольняти потреби громадян і, звичайно ж, позитивно впливати на імідж органів державної влади. При цьому на практиці можна переконатися, що якість і ефективність є основними факторами, які відображають успішну роботу представників публічного управління, достатній рівень забезпечення прав і законних інтересів громадян⁵.

Практично у всьому світі вдосконалення державної служби відбувається на основі концепцій нового державного менеджменту, які передбачають використання методів роботи, що застосовуються у приватному секторі, і допомагають модернізації проходження державної служби, поліпшенню якості роботи державного апарату, створенню позитивного іміджу державних органів влади, шляхом: оцінки якості виконання службових обов'язків, втілення методів стратегічного планування, скорочення кількості рівнів управління, визначення відповідності заробітної плати службовців, їх кількості, складності та якості їх праці тощо.

¹ Кізілов Ю.Ю. Зарубіжний досвід проходження державної служби та можливості його використання в Україні в умовах адміністративної реформи. Аспекти публічного управління. 2016. № 6 – 7 (червень-липень). С. 57 – 65.

² Пантелейчук І.В. Механізми формування та реалізації державної іміджевої стратегії. Державне управління: удосконалення та розвиток: електрон. наук. фах. вид. 2012. № 9.

³ Сторожев Р.І. Резерв вищих керівних кадрів – один із механізмів формування позитивного іміджу державного управління. Право та державне управління: Зб. наук. праць. Запоріжжя: КПУ. 2015. № 1. С. 111-116.

⁴ Кошелева Л.Є. Основні теоретичні підходи до визначення публічного адміністрування. Державне управління та місцеве самоврядування. 2018. Вип. 2. С. 17-18.

⁵ Зарубіжний досвід публічного адміністрування: метод. рек. / авт. кол.: Н.М. Мельтюхова, В.В. Корженко, Ю.В. Дідок [та ін.]; за заг. ред. Н.М. Мельтюхової. Київ: НАДУ. 2010. С.19-20

Стабільність роботи органів державної влади створює ефект перспективності реалізації державної політики. Саме стабільність є тим фактором, який визначає результативність функцій публічного управління і в той же час є важливою частиною в процесі формування рівня довіри до влади з боку суспільства. Від стабільності влади залежить тривалість комунікативної співпраці влади з громадськістю¹.

Високий рівень довіри населення до органів державної влади може бути досягнутий за умови, якщо останні доводять свою стратегічну спрямованість надавати реальну інформацію громадськості про свої рішення, показуючи тим самим прозорість та відкритість своїх дій. Одним із пріоритетних напрямів розвитку України в контексті європейської політики за кордоном є створення позитивного іміджу органів державної влади. Саме для цього існують об'єктивні мотиви:

- в першу чергу, це швидкий розвиток інформаційно-комунікативних технологій, які розширили межі іміджевого впливу державного апарату;

- в другу чергу, це чітке розуміння інститутами державної влади важливої ролі, яку грає обдумана іміджева політика в забезпеченні успішності державної політики та реалізації національних інтересів².

Досить цікавим у цьому напрямі є досвід роботи Європейської Комісії, яка разом із її представниками розробила Білу книгу комунікаційної політики ЄС, у якій вказано наступні базові принципи іміджевої стратегії³:

- свобода слова;
- широке залучення громадян до участі у політичному процесі, який передбачає їх вільний доступ до всієї інформації шляхом застосування різноманітних засобів масової комунікації (телебачення, преса, радіо, Інтернет тощо);

- різноманітність комунікаційних каналів із громадськістю. При створенні іміджевої стратегії необхідно враховувати те, що громадяни можуть належати до різних соціальних та культурних груп населення та дотримуватися різних політичних поглядів;

- відкритість висловлювань думок, поглядів, прямий діалог з представниками влади.

Хотілося б звернути увагу, що у зазначеному нормативному документі виділено три основні цілі іміджевої стратегії, серед яких можна виокремити:

- **модернізація інформаційної освіти громадян.** Передбачає розвиток у громадян навичок у користуванні Інтернет, щоб вони мали змогу отримувати повну інформаційну картину про суспільні дискусії і приймали в них активну участь у реальному часі. Наприклад, в країнах ЄС для розвитку та підтримки освіти громадян створені різноманітні освітні програми, а саме: Леонардо да Вінчі, Сократ, Еразмус, «Молодь в дії». Ці освітні програми дають змогу навчатися та спілкуватися людям у всіх країнах-членах ЄС;

- **розширення меж спілкування громадян.** Передбачає існування спеціально створених форумів, робота яких направлена на проведення громадських дискусій, тематика яких дає можливість зміцнити довіру, викликати повагу й бажання громадян взаємодіяти з органами державної влади. Наприклад, завдяки освітній програмі Еразмус було створено мережу, що об'єднала близько 150 тис. студентів з різних країн. Студенти, які пройшли навчання за програмою Еразмус, створюють власні сайти, на яких публікують свою думку щодо різних напрямів діяльності європейських інститутів. Спілкування студентів відбувається не тільки в мережі Інтернет, а також через зустрічі, що періодично організовуються у форматі «круглого столу», конференцій;

- **підвищення рівня взаємодії громадян і владних інститутів.** Головною умовою розвитку демократичного суспільства є налагодження механізму зворотного зв'язку між суспільством і державними інститутами влади. Зворотній зв'язок дає змогу об'єктивно оцінити результати від запланованих дій та своєчасно зробити необхідні корективи. Робота, направлена на плідну та ефективну співпрацю з громадськістю, стає головним пріоритетом у створенні позитивного іміджу органу державної влади.

Одним із напрямів розвитку сучасної державної комунікації є професіоналізація комунікації уряду¹. Кроки, які були зроблені на заході для розвитку демократії, серед яких: осучаснення

¹Ларіна Н. Імідж як комунікативна основа позиціонування влади. Вісн.держ. служби України. 2013. №2. С.21-22.

²Пантелейчук І.В. Формування позитивного іміджу органів державної влади: теорія, методологія, практика: монографія. Київ: Альтерпрес, 2011. С.6-8.

³Європейський парламент/ REPORT on the White Paper on a European communication policy (2006/2087(INI)) 17 October 2006 / [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=REPORT&reference=A6-2006-0365&language=EN>

суспільства та поява широкого доступу до мережі Інтернет, змусили сталі політичні системи пристосовуватися до нових умов. У західних ЗМІ навіть з'явилося поняття «*dealignment*», яке можна інтерпретувати як «висвітлення конкретних справ» всупереч традиційній пропаганді безособової політики у різних державних сферах². Зараз у демократичних країнах на Заході загальне ставлення до урядової комунікації формується на основі переформатування комунікаційних завдань та їх ефективного виконанні, а не на зосередженні на процесі.

Систематизувавши приклад країн Західної Європи, пропонуємо розглянути особливості інституційного забезпечення побудови позитивного іміджу державної комунікативної політики (див. Рис. 1).

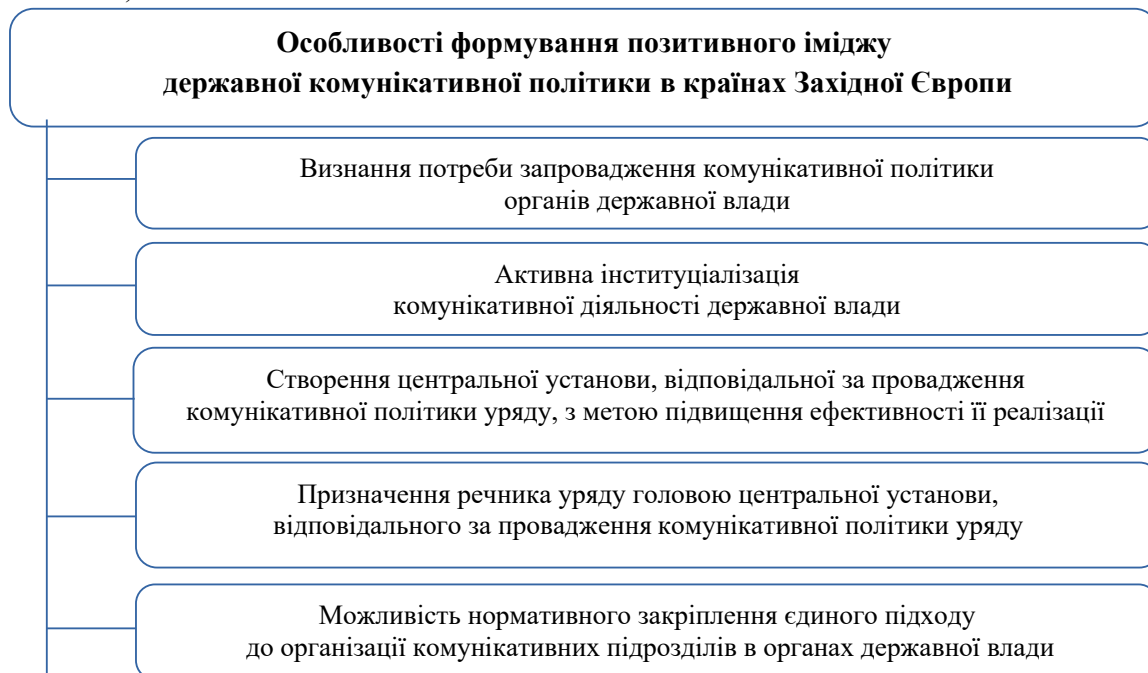

Рис. 1. Особливості формування позитивного іміджу державної комунікативної політики в країнах Західної Європи.

Щоденні комунікативні заходи органів державної влади, в основному, залежать від рутинної роботи урядових структурних підрозділів та відповідальних осіб³. Загалом, можна виділити такі тенденції діяльності органів державної влади щодо розвитку комунікацій, які зараз існують у країнах ЄС:

- розробка формальних правил, які мають врегульовувати процес запровадження комунікативної політики, або «звичайного» розповсюдження інформації від органів державної влади, яке і відрізняє її від політизованої пропагандованої комунікації⁴;

- створення нової структурної одиниці, або окремого механізму керування комунікативною роботою органів державної влади, позаяк некоординована політика може нести в собі ризик повторних дій, низьку якість державних послуг, перепони у досягненні цілей, пусту витрату бюджетних коштів і, як результат, втрату здатності управляти⁵.

Якщо розглядати Велику Британію, то у системі її урядових комунікацій працює близько однієї тисячі працівників, робота яких побудована на конкретно

¹ Державна інформаційна політика в Україні в умовах розвитку інформаційного суспільства: навч.-метод. матеріали / Т.В. Федорів, М.Т. Солоха, Н.В. Ясько. К.: НАДУ. 2013. С. 22-24

² Sanders Karen, Canel Crespo María José and Holtz-Bacha Christina. Communicating Governments: A Three-Country Comparison of How Governments Communicate with Citizens. The International Journal of Press/Politics, 16(4). p. 524-525.

³ Інституційне забезпечення державної комунікативної політики: досвід країн Європи: аналіт. доп. К.: НІСД. 2014. с.3-5.

⁴ Communicating Governments: A Three-Country Comparison of How Governments Communicate with Citizens // The International Journal of Press / Politics. 16(4), P. 528.

⁵ Секретаріат уряду: координація державної політики та управління змінами персонального складу Кабінету : Sigma Paper № 35/ Міхал Бен-Гера [та ін.]; [пер. з англ. Л. Сюйва-Льченко, О. Шаленко]. К.: Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу. 2008. С.23.

визначених професійних стандартах. Набір цих стандартів включає не лише постійне підвищення базової професійної кваліфікації, а і дотримання норм та правил етичного кодексу¹.

Залучення цих фахівців має конкретні цілі:

- забезпечувати виконання соціальних послуг для громадян;
- сприяти можливості громадян Великої Британії вибирати добробут, місце проживання і кар'єру;
- інформувати та підтримувати суспільство в періоди криз;
- впливати на поведінку та настрої громадян і на суспільне благо тощо.

Всі вищеперераховані заходи слугують одній визначеній великій цілі – підвищенню іміджу органів державної влади. Варто зауважити, що ключовим поняттям для розуміння суті діяльності комунікаційних підрозділів уряду Великої Британії є *швидше репутація, аніж імідж*. Зокрема, це показує звіт Делойта щодо привілеїв репутації (*Deloitte Reputation Dividend Report*)².

Також, великим інформаційним джерелом стосовно іміджу державних органів на будь-яких рівнях є моніторинги та звіти. Наприклад, звіт стосовно побудови позитивного іміджу публічних адміністрацій, сформований на досвіді країн, які є членами EUPAN (European Public Administration Network), показує, що негативно впливає на формування іміджу органів влади саме недовіра громадян до державних службовців. EUPAN – це Європейська Мережа Публічних Адміністрацій, неформальний «клуб» держслужбовців країн-членів Євросоюзу, метою створення якого є обмін знаннями та досвідом³.

Результати даного звіту взяті з досвіду Єврокомісії та деяких країн-членів ЄС, а саме: Бельгії, Болгарії, Данії, Іспанії, Італії, Кіпру, Литви, Люксембургу, Нідерландів, Німеччини, Польщі, Румунії, Словаччини, Словенії, Угорщини, Фінляндії, Чехії, Швейцарії, Швеції. Більше того, автори звіту зазначають, що імідж органів державної влади оцінюється не лише за різними очікуваннями громадян, законодавчими нормами та індивідуальним досвідом, але й за різницею у соціально-економічному, політичному та культурному розвитку цих держав.

Серед основних факторів, які були представлені у звіті стосовно іміджу державної влади країн-членів EUPAN, наступні:

- ініціативи уряду щодо зменшення негативного іміджу публічної адміністрації;
- визнання іміджу публічної адміністрації серед громадян;
- діяльність уряду, яка спрямована на контроль і аналіз ставлення суспільства до публічної адміністрації.

Досвід країн Західної Європи щодо впровадження державної комунікативної політики показує визнання важливої діяльності органів державної влади стосовно комунікацій з громадськістю, професіоналізації цієї сфери та побудови уніфікованого підходу до організації окремих структурних одиниць в органах державної влади. Неменше значення для споживачів державних послуг, бізнес-спільноти та пересічних громадян має відкрита публічна інформація. Завдяки відкритій інформації уряд має змогу покращувати свою діяльність, оцінювати ефективність своєї роботи та пропонувати різним групам населення відносно недорогі способи розв'язання їхніх проблем. Щодо інтересу самих органів державної влади, то такий підхід допомагає сформулювати відносини партнерства та відповідальної громадської позиції з боку суспільства. Нам імпонує така позиція політики органів державної влади, коли вона направлена на формування позитивного іміджу, а також, сприяє підтримці роботи уряду держави її громадянами.

Більшість країн говорять про те, що вони не мають комплексної стратегії щодо покращення сприйняття діяльності органів державної влади суспільством. Публічні адміністрації приділяють більше уваги реалізації стратегічних реформ замість запуску іміджевих кампаній, наприклад: Бельгія, Болгарія, Іспанія, Італія, Угорщина, Чехія. На їхню думку, це покращує імідж адміністрації та її сприйняття громадськістю.

Наступним аспектом розв'язання проблеми сприйняття діяльності органів державної влади суспільством, який застосовується у країнах ЄС, є ініціатива уряду щодо підвищення привабливості

¹ Вольстенхольм Сью. Комунікація органів влади: досвід Великобританії // Запровадження комунікації органів державної влади : зб. мат-лів наук.-практ. конф. / упоряд. А.В. Баровська. К.: Фенікс. 2016. С. 85-86.

² Deloitte / A crisis of confidence / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www2.deloitte.com/global/en/pages/risk/articles/a-crisis-of-confidence.html>

³ EUPAN / стратегический документ / [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://www.eupan.eu/wp-content/uploads/2019/06/Report-EUPAN-Results-Strategy-Paper-2016-2019.pdf>

працевлаштування громадян у державному секторі, а також заходи, направлені на підвищення авторитету державних службовців (Бельгія, Люксембург, Фінляндія, Швейцарія).

Істотний результат дають заходи, спрямовані на прозорість і етичну складову державної служби. У таких країнах, як Данія, Польща і Нідерланди було розроблено та впроваджено кодекси поведінки державних службовців та інші інструменти, що слугують підвищенню професійних і моральних якостей державної служби. В Італії було впроваджено публічне висвітлення інформації, що стосується державних службовців.

Як ми бачимо з практики державного управління країн Західної Європи, принципи побудови державного інформаційного простору базуються на розумінні, що цільова аудиторія (громадяни) є проактивною. Це припущення вимагає від інформаційної політики бути спрямованою більше на конкурентоспроможність діяльності держави, аніж на контроль.

Поза тим, для побудови та підтримки іміджу органів державної влади розробляються довготривалі плани, проводяться заходи із донесення до громадськості інформації про соціальну позицію та політику держави тощо.

Яскравим прикладом може виступати досвід Фінляндії, де було затверджено план розвитку сфери зв'язку та цифрової трансформації до 2050 р. У квітні 2017 р. довготривалі плани розвитку були затверджені Міністерством транспорту і комунікацій Фінляндії, згідно яких було передбачено, що Фінляндія в майбутньому стане провідною країною у сфері зв'язку та зможе забезпечити сталий економічний ріст, і, як результат, надавати суспільству високоякісні комунікаційні послуги. Ця мета має бути досягнута завдяки швидкому і всебічному використанню інноваційних інформаційних технологій. В планах фінського уряду провести ці зміни так, щоб в результаті кожен громадянин отримав вигоду. Зазначені плани було погоджено з громадськістю та розміщено на веб-порталі Міністерства транспорту і комунікацій. Такий стратегічний захід покращив імідж як державної влади, так і країни в цілому¹.

Активно вирішує питання розповсюдження інформаційно-комунікаційних технологій шляхом планування подібних заходів на державному рівні Литовська Республіка. У січні 2017 р. Міністерство транспорту і комунікацій впровадило Цифровий порядок денний Литовської Республіки на 2014-2020 рр. Дана програма має сприяти наданню ширших можливостей для розвитку цифрової грамотності населення Литви, поширенню цифрового документообігу та інфраструктури інформаційно-комунікаційних технологій, подальшому успішному розвитку інформаційного суспільства тощо.

Республіка Польща покращує імідж та свій авторитет через підвищення рівня соціальних послуг для своїх громадян, надаючи додаткові цифрові можливості для молодих батьків, у яких народилися діти. З червня минулого року, можна було зареєструвати новонароджену дитину через веб-ресурс в Інтернеті замість того, щоб стояти в черзі у відповідному відділі державної установи. Серед законодавчих змін, які вже набули чинності, також, і автоматичне внесення облікового запису в універсальну електронну систему реєстрації населення Польщі PESEL. Зараз система працює так, що після реєстрації народження дитини копія свідоцтва буде відправлена на пошту заявника разом із повідомленням про присвоєння номера в системі PESEL з можливістю випуску документа, також, і в паперовій формі².

Досвід Польської Республіки з приводу організації надання державних послуг для населення показує, що є дієвою практика мінімізації контактів між споживачами цих послуг та держслужбовцями (виконавцями). Також, в подальшому передбачається перспективним активне залучення приватного сектору до процедури надання соціальних послуг з метою позбутися монополії державних органів.

Оновлення законодавства у країнах-членах Євросоюзу стосуються і налагодження стосунків між молоддю цих країн та інститутами зв'язку і цифрової трансформації. У Великобританії нововведення запроваджуються під наглядом державних спецслужб, що забезпечують захист інформації урядових органів і армії країни та проведення радіоелектронної розвідки. Наприклад, Центром урядового зв'язку у травні 2016 р. з метою заохочення

¹ Офіційний веб-сайт Міністерства транспорту і комунікацій Фінляндії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/80121>

² Офіційний веб-сайт Міністерства адміністрації та впровадження цифрових технологій Республіки Польща [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.gov.pl/cyfrizacja/wkrotce-kolejne-ultatwienia-dla-rodzicow>

обдарованої молоді було проведено конкурс для учнів 13–14 років, темою якого були інновації у сфері інформаційних технологій, кібербезпеки та телекомунікацій¹.

Яскравим прикладом може слугувати активна робота над іміджем Міністерства зв'язку, енергетики і природних ресурсів Ірландії. Завдяки цифровим технологіям Міністерство зв'язку, енергетики і природних ресурсів робить внесок у розвиток молоді, яка навчається. Міністерство є партнером програми Digital Champion School. Це захід, який надає можливість для студентів другого курсу взяти участь у конкурсі інновацій, який може включати навчання на багатьох рівнях. Ця програма дає змогу студентам розвивати критичне мислення, творчі здібності і навички комунікацій.

Суть програми у тому, що студентам надається можливість розв'язати поставлене завдання за допомогою інформаційних технологій. Завдання можуть включати реальні проблеми, що були виявлені у побуті громадян, у шкільному, або суспільному середовищах. Тобто, програма заохочує студентів мислити категоріями інформаційних технологій².

У Німеччині уряд підіймає рівень кваліфікації кадрів та покращує імідж логістичних професій в органах влади за рахунок залучення профспілок та асоціацій у рамках діяльності Федерального міністерства транспорту та цифрової інфраструктури. У 2013 р. Федеральне міністерство почало вручати щорічні грошові винагороди за видатні розробки, які виконувалися учнями навчальних закладів Німеччини у сфері логістики і вантажного транспорту. Нещодавно, у березні 2018 р., було вручено призи за інноваційні освітні пропозиції, які вирішували проблеми міської логістики. Експертне журі обрало три команди серед усіх учасників, які брали участь у конкурсі, за найкращі ідеї³.

Естонію можна вважати прикладом формування сучасного механізму надання державних послуг за допомогою інноваційних технологій. Після проголошення незалежності, одним із найважливіших завдань країни стало викорінення радянської спадщини, усунення бюрократії та надвеликої кількості документів, які передбачали контактування споживачів державних послуг з великою кількістю адміністративних органів. Як результат уряд запровадив проект «Електронна Естонія». Для започаткування цієї політики потрібно було переглянути чисельний перелік послуг та оптимізувати їх, і потім розробити об'єднану базу послуг на цій основі.

Водночас із цим відбувся початок роботи центрів обслуговування громадян за принципом «єдиного вікна», що значно автоматизувало процес надання послуг фізичним та юридичним особам.

Отже, органами державної влади було отримано ефективний інструмент надання суспільних послуг в електронному вигляді, в той час як самі процедури стали займати набагато менше часу. Як наслідок, уряд отримав також інструмент формування позитивного іміджу органів державної влади. Громадяни Естонії звикли отримувати державні послуги в електронному вигляді, особливо, коли цей процес контролюється відповідними нормативними документами.

Беззаперечним досягненням підходу Естонії до формування позитивного іміджу органів державної влади можна вважати те, що в країні запроваджена підтримка ділових започаткувань спроможної частини населення⁴.

Таким чином забезпечується можливість успішного розвитку економіки та висока задоволеність роботою влади громадянами. Будь-яка повнолітня особа, яка має бажання започаткувати підприємницьку діяльність, може зробити це без паперової тяганини та зареєструватися дистанційно, маючи комп'ютер та доступ до мережі Інтернет.

На думку Н. Васильєвої, скориставшись спеціально створеним веб-ресурсом громадянин Естонії може зареєструвати фірму за 18 хвилин — саме такий час має пройти для того, щоб нова одиниця підприємницької діяльності потрапила у реєстр податкової та інших служб. Єдиний документ, який має бути у громадянина для проведення реєстрації — це ID-

¹ Офіційний веб-сайт Центру урядового зв'язку Великої Британії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.gchq.gov.uk/information/students-show-innovative-ideas-gchq-hosted-young-entrepreneurs-competition>

² Офіційний веб-сайт Міністерства зв'язку, енергетики і природних ресурсів Ірландії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.dcae.gov.ie/en-ie/communications/topics/Digital-Strategy/schools-and-education/school-digital-champion/2019---2020-programme/Pages/2019%20-%202020%20Programme.aspx>
<https://www.dcae.gov.ie/documents/2019%20School%20Digital%20Champion%20DL%2012pg%20booklet.pdf>

³ Офіційний веб-сайт Федерального міністерства транспорту і цифрової інфраструктури Німеччини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bmvi.de/DE/Home/home.html>

⁴ Ільчанинова Н.І. Перспективи впровадження зарубіжного досвіду формування механізму надання адміністративних послуг в Україні. №10. 2018. Рубрика: Державне управління [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.investplan.com.ua/pdf/10_2018/28.pdf

картка. Варто зазначити, що можливість реєстрації бізнесу за допомогою Інтернету запроваджується і в інших країнах-членах ЄС¹.

Щодо формування позитивного іміджу Міністерства економіки та комунікацій, в Естонії також були зроблені перші спроби. На початку шляху уряд Естонії розвивав напрям підвищення навичок роботи з цифровими технологіями для літніх людей та осіб з низьким рівнем кваліфікації, але такий шлях не виявився ефективним. Отже, зараз Міністерство робить акцент на розвиток компетенцій в інформаційних технологіях для молодих фахівців, які в майбутньому мають володіти інтелектуальним аналізом даних, основами кібербезпеки та аналітичними можливостями. Для цього в Естонії було проведено такі заходи як:

- оновлення законодавства щодо створення позитивних факторів для залучення до співпраці найкращих фахівців в країні;

- започаткування ІТ-академії з метою підвищення якості освіти молоді у сфері інформаційних технологій та покращення її конкурентоспроможності на міжнародній арені. Вважаємо, що такі зміни підвищують рівень довіри громадян до сфери інформаційних технологій, покращують її конкурентоспроможність і впливають на підвищення добробуту естонців².

У Болгарії також була прийнята Стратегія запровадження «електронного уряду», яка сприяла функціонуванню Міжвідомчої ради з координації дій по удосконаленню системи надання соціальних послуг. Згідно з основною метою цієї Стратегії було започатковано організацію електронного уряду в якості складової системи інтеграції до Євросоюзу та формування системи державного управління. Також, було визначено тактику формування позитивного іміджу органів влади, схема якої представлена на Рис. 2³.

Рис. 2. Тактика формування позитивного іміджу органів влади в Болгарії

Проаналізувавши тактику формування позитивного іміджу органів державної влади в Болгарії, ми можемо говорити про подальшу можливість застосування певних заходів до українського уряду. Наприклад, це може бути проведення опитувань споживачів послуг, поступове інформування громадськості з питань діяльності органів державної влади та налаштування взаємообміну інформацією.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Аналіз досвіду інститутів зв'язку і цифрової трансформації держав-членів ЄС дає нам можливість виділити стратегічні напрями для формування позитивного іміджу органів влади, та шляхи їх реалізації:

¹ Васильєва Н.В. Досвід Естонії у наданні електронних послуг населенню. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2013. № 11. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2013_11_5

² Туркова О.К. Надання електронних послуг в Естонії: адміністративно-правовий аспект. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2016. Вип. 20. С. 60-62.

³ Лахижа М.І. Розвиток електронного урядування в Республіці Болгарія. Публічне управління: теорія та практика. 2013. Вип. 1. С. 24-29.

- розробка проектів цифровізації – визначення пріоритетних проектів державного масштабу в сфері громадської безпеки, охорони здоров'я та навколишнього середовища, туризму, освіти, екології, впровадження електронної демократії;
- набуття цифрових компетенцій – ефективне отримання знань та навичок у будь-якій сфері через використання інформаційних технологій у роботі (вивчення іноземних мов, опанування дисциплін, професій тощо);
- розвиток інформаційних інфраструктур – використання цифрових можливостей соціально незахищеними групами населення незалежно від місця перебування;
- розробка концепції електронних кабінетів – утворення електронних кабінетів замість робочих місць державних службовців;
- ліквідація законодавчих та інституційних перепон, які заважають розвитку сфери зв'язку та цифровізації.

На прикладі країн ЄС систематизовано п'ять найкращих міжнародних практик щодо особливостей формування позитивного іміджу державної комунікативної політики, серед яких:

1. визнання потреби запровадження комунікативної політики органів державної влади;
2. активна інституціалізація комунікативної діяльності державної влади;
3. створення центральної установи, відповідальної за провадження комунікативної політики уряду з метою підвищення ефективності її реалізації;
4. призначення речника уряду головою центральної установи, відповідального за провадження комунікативної політики уряду;
5. можливість нормативного закріплення єдиного підходу до організації комунікативних підрозділів в органах державної влади.

Визначено дві основні тенденції діяльності органів державної влади щодо розвитку комунікацій, які зараз існують у країнах ЄС:

- розробка формальних правил, які мають врегульовувати процес запровадження комунікативної політики або «звичайного» розповсюдження інформації від органів державної влади, яке і відрізняє її від політизованої пропагандованої комунікації;
- створення нової структурної одиниці або окремого механізму керування комунікативною роботою органів державної влади, позаяк некоординована політика може нести в собі ризик повторних дій, низьку якість державних послуг, перепони у досягненні цілей, пусту витрату бюджетних коштів і, як результат, втрату здатності управляти.

РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОРГАНІВ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ ЗА ЄВРОПЕЙСЬКИМИ СТАНДАРТАМИ ЗАХИСТУ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

¹к.е.н., доц. Михальчишин Н. Л.

²аспірант Нанівський С. Л.

Україна, м. Львів, Національний університет «Львівська політехніка»;

¹доцент кафедри теоретичної та прикладної економіки

²аспірант кафедри теоретичної та прикладної економіки

DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ws/30112019/6782

ARTICLE INFO

Received: 16 September 2019

Accepted: 17 November 2019

Published: 30 November 2019

KEYWORDS

Antimonopoly Committee,
Competition Office, Competition,
Reform, Competition Protection,
European Standards, Regulation,
Competition Policy.

ABSTRACT

The competition is flexible and needs to be controlled by competing agencies on the commodity markets. The competition control quality and decision-making speed depends on the competence and professionalism of the competition agencies, which eliminates the control of other state bodies and business structures. The competing agencies independence has also the preventing effect of such agencies use in the fight against competitors, and putting pressure on business. The proposed scientific study analyses the legal status of the Antimonopoly Committee of Ukraine as a competition authority, identifies aspects of improving the efficiency of its activity and proposes ways to reform the system of bodies of the Antimonopoly Committee of Ukraine in accordance with European standards of economic competition protection. The interaction mechanisms between the central apparatus and territorial divisions of the Antimonopoly Committee of Ukraine are identified and decentralization ways of control and supervisory functions of the Antimonopoly Committee of Ukraine through the antitrust authorities system are proposed. The research focuses on both law making and competition enforcement in relation to the activities of the Antimonopoly Committee of Ukraine.

Citation: Михальчишин Н. Л., Нанівський С. Л. (2019) Reformuvannia Systemy Orhaniv Antymonopolnoho Komitetu Ukrainy za Yevropeiskymy Standartamy Zakhystu Ekonomichnoi Konkurentsi. *World Science*. 11(51), Vol.3. doi: 10.31435/rsglobal_ws/30112019/6782

Copyright: © 2019 Михальчишин Н. Л., Нанівський С. Л. This is an open-access article distributed under the terms of the **Creative Commons Attribution License (CC BY)**. The use, distribution or reproduction in other forums is permitted, provided the original author(s) or licensor are credited and that the original publication in this journal is cited, in accordance with accepted academic practice. No use, distribution or reproduction is permitted which does not comply with these terms.

Вступ. Створення моделі економічного розвитку держави, яка характеризувалася б динамічністю, можливе завдяки реформуванню публічного управління, що дасть можливість підвищити соціальний рівень в суспільстві, для задоволення потреб та захисту інтересів якого створюються та існують держави загалом. До розгалуженої системи публічних органів висувуються вимоги комплексного підходу в управлінні державою, уникнення дублювання повноважень, розподілу повноважень між різними органами тощо. Такі вимоги не мають сталого характеру, а змінюються із розвитком суспільства, інтеграцією держави в світове співтовариство. Одним з основних рушіїв економічного розвитку є конкуренція на товарних ринках, ефективність якої зумовлює зростання добробуту, стимулювання інноваційного розвитку та ін. Відповідно в системі публічних органів практично в кожній державі створене конкуренційне відомство або ж система конкуренційних відомств (в Україні – Антимонопольний комітет України), на які покладається функція контролю за економічною конкуренцією, вжиття заходів з недопущення обмеження, спотворення чи усунення конкуренції

з ринків. Важливість функціонування таких органів посилюється за співпраці з міжнародними організаціями, союзами держав. Так, від моменту підписання угоди про асоціацію між Україною та ЄС для України стали обов'язковими дотримання відповідних вимог в торгівлі, і Україна зобов'язалась забезпечити вільну та добросовісну конкуренцію в торговельних відносинах. За таких умов, зростає актуальність функціонування Антимонопольного комітету України, діяльність якого має спрямовуватись на створення конкуренції у сферах, де вона відсутня, та захист – у сферах, в яких їй завдається шкода. Окремої уваги потребує розмежування повноважень між контрольно-наглядовими та регуляторними органами, зокрема, в сфері природних монополій, що дасть можливість забезпечити прозорість ухвалення регуляторних рішень.

Мета дослідження. Потребують визначення напрями реформування системи органів Антимонопольного комітету України у відповідності до європейських стандартів захисту економічної конкуренції, з дотриманням принципу децентралізації системи публічного управління. Відповідно наукове дослідження охоплює аналіз діяльності Антимонопольного комітету України, виконуваних завдань та реалізації покладених функцій, аналіз європейських стандартів захисту економічної конкуренції та принципів децентралізації, визначення можливості їх реалізації при реформуванні системи органів Антимонопольного комітету України.

Матеріали та методи. Основу наукового дослідження склали аналіз правових норм, що регламентують діяльність Антимонопольного комітету України та визначають способи захисту економічної конкуренції на товарних ринках, створення конкуренції на ринках природних монополій, річних звітів Антимонопольного комітету України. Також використовуючи метод аналізу та синтезу, індукції та дедукції досліджувався стан реформування діяльності Антимонопольного комітету України, а також визначались відповідні проблеми та напрями їх вирішення.

Результати дослідження. Закріплення в Конституції України положення про забезпечення державою захисту конкуренції у підприємницькій діяльності, недопущення зловживання монополієм становим на ринку, неправомірного обмеження конкуренції та недобросовісної конкуренції (стаття 42 Конституції України) [8] закладає важливість наявності конкуренції для функціонування та розвитку суспільства. Тим самим держава декларує, що суспільство поза конкуренцією у підприємницькій діяльності існувати не може. Такі конституційні засади є визначальними для правотворення, що знайшло своє відображення в положеннях Закону України «Про захист економічної конкуренції», який формує більшість правил регулювання та контролю конкуренції на товарних ринках. Так, визначено, що реалізація політики в сфері розвитку економічної конкуренції покладається не лише на органи державної влади, але і на органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю, які як і самі суб'єкти господарювання, зобов'язані сприяти розвитку конкуренції і утримуватись від вчинення дій, внаслідок яких може завдатись шкода конкуренції [19].

Незважаючи на те, що до сприяння розвитку конкуренції дотичні більшість публічних органів, ключову координуючу роль покладено на Антимонопольний комітет України, завдання та повноваження якого визначено в Законі України «Про Антимонопольний комітет України». За своєю структурою комітет складається з органів, таких як адміністративні колегії Антимонопольного комітету України, державні уповноважені Антимонопольного комітету України, адміністративні колегії територіальних відділень Антимонопольного комітету України, повноваження яких розмежовані за функціональним та територіальним принципом. Система органів Антимонопольного комітету України, очолювана Головою комітету, складається з Антимонопольного комітету України та його територіальних відділень [18].

Відповідно до світового досвіду захисту конкуренції конкуренційні відомства характеризуються розгалуженістю. Наприклад, у США створена Федеральна торгова комісія, питання у сфері захисту конкуренції вирішує також Департамент юстиції та цивільні суди на рівні штатів; у Великобританії - Відомство з добросовісної торгівлі, Комісія з нагляду за монополіями, Державний секретар з торгівлі і промисловості, Суд з обмежувальної практики, Комісія з монополій і злиття; в Німеччині - на федеральному рівні Міністерство економіки (здійснює загальне керівництво), Відомство у справах картелів (Федеральна служба картелів), Комісія з монополій, а також антикартельні служби федеральних земель, які є самостійними, не підпорядковуються Федеральній службі картелів, входять до складу земельних урядів та

підпорядковуються міністру економіки відповідного земельного відомства[5]. Відповідно, відбувається розподіл повноважень між різними конкурентними відомствами, деякі з них є незалежними один від одного. Натомість в Україні система органів Антимонопольного комітету України, а отже і розслідування справ про порушення конкурентного законодавства, моніторинг ринків, прийняття рішень про притягнення порушників до відповідальності, контролюється однією особою – головою комітету.

У 2017 р. голова Антимонопольного комітету України оцінюючи роботу системи органів Антимонопольного комітету України визначив її як малоефективну, з надмірною кількістю адміністративного персоналу, задекларував реформування системи органів через укрупнення територіальних відділень з 3-4 областей, наслідком чого мало б стати створення міжрегіональних та міжобласних територіальних відділень[14]. Однак, з огляду на світовий досвід діяльності конкурентних відомств реформування мало б стосуватись не лише оптимізації роботи органів через їх укрупнення та відповідно зниження адміністративних витрат. Найбільш суттєвого реформування потребують функції та повноваження органів Антимонопольного комітету України, виключення одноосібного контролю всіх напрямів діяльності Антимонопольного комітету України, таких як контроль та нагляд, процесуальна, аналітична, дослідницька, правотворча діяльність та ін.

Напрями реформування системи органів можливо визначити, аналізуючи показники діяльності таких органів. Так, за результатами аналізу річних звітів територіальних відділень Антимонопольного комітету України за 2014-2018 рр., беручи до уваги середні показники кількості відкритих справ, звернень юридичних та фізичних осіб, кількості виявлених порушень (див. рис. 1) встановлено, що у 2018 р. порівняно з 2015 р. в Україні знизилася активність юридичних та фізичних осіб щодо звернення в антимонопольні відомства з відповідними заявами про виявлені ознаки порушень конкурентного законодавства. Відповідно знижується кількість відкритих справ та виявлених порушень.

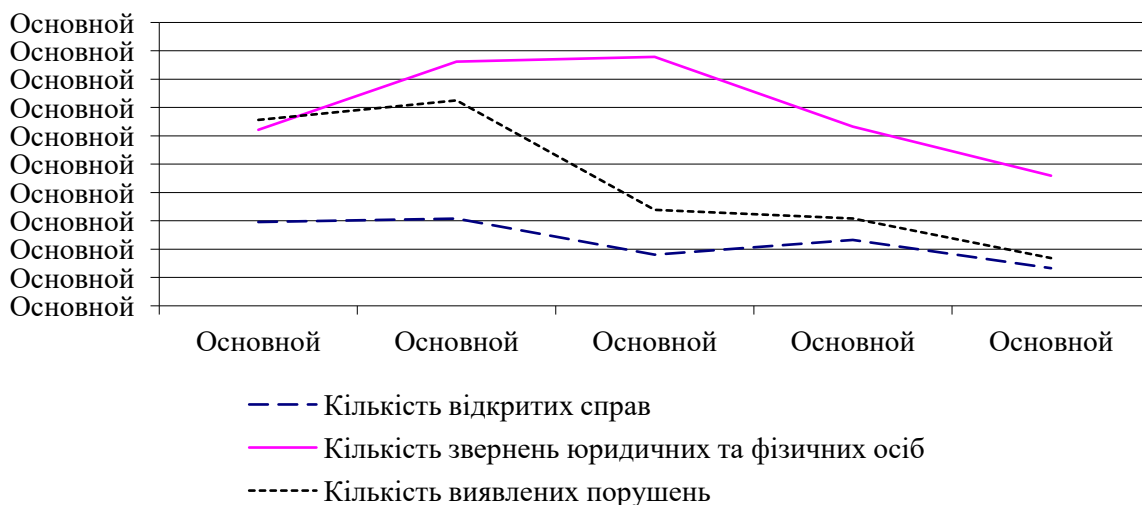

Рис. 1. Динаміка зміни середнього значення кількості відкритих справ, звернень юридичних та фізичних осіб, кількості виявлених порушень в Україні за період 2014-2018 рр.

Джерело: Михальчишин Н.Л., Нанівський С.Л. (2019) Розрахунок проведено за річними звітами територіальних відділень Антимонопольного комітету України у Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Житомирській, Запорізькій, Львівській та Хмельницькій областях, які оприлюднено на офіційних сайтах вказаних територіальних відділень [4;6;9;15;16;20;22]. Щодо решти територіальних відділень, то через не оприлюднення усіх звітів за аналізований період або відсутність даних в оприлюднених звітах, відповідні показники до вибірки не включено.

Однак, не всі територіальні відділення Антимонопольного комітету України можуть характеризуватись як незавантажені у розгляді справ про порушення конкурентного законодавства, і як наслідок - малоефективні. Наприклад, у 2018 р. у Волинському територіальному відділенні було розпочато розгляд 96, а у Львівському - 68 справ, звернення юридичних та фізичних осіб 50 та 131 відповідно [16;9]. Таким чином підхід до створення

міжрегіональних та міжобласних територіальних відділень потребує ретельного аналізу завантаженості територіальних відділень у співставленні з кількісним складом та професійними якостями відповідних працівників таких відділень. Визначення доцільності реформування територіальних відділень вимагає насамперед розроблення єдиної форми звітності для усіх територіальних відділень, яку необхідно сформулювати за минулі періоди. Така звітність повинна стосуватись ряду кількісних та якісних показників, таких як:

- кількість заяв/звернень фізичних та юридичних осіб, публічних органів в розрізі повідомлень про виявлені ознаки порушень, звернень стосовно отримання публічної інформації;
- кількість справ, які відкрито в розрізі за заявами осіб, органів/ за власною ініціативою;
- кількість справ, провадження в яких закрито в розрізі з прийняттям рішення/без прийняття рішення;
- середній термін розгляду справ;
- кількість заходів з адвокатування конкуренції, реалізованих на місцевому рівні;
- кількість призначень експертиз при розгляді справ;
- кількість проведених досліджень ринків в розрізі за власною ініціативою/ за ініціативою центрального апарату;
- кількісний склад територіального відділення;
- професійний склад територіального відділення;
- стан конкуренції на місцевих ринках;
- дотримання суб'єктами господарювання на ринках добросовісності конкуренції та прав споживачів тощо.

За результатами аналізу вищенаведених звітів територіальних відділень можливо виявити спроможність того чи іншого відділення швидко та ефективно виконувати поставлені перед ним завдання. Також можливо встановити які саме територіальні відділення можуть входити до міжобласних, а які повинні діяти самостійно в межах однієї області.

Окрім діяльності щодо розгляду справ та прийняття рішень щодо притягнення порушників конкурентного законодавства до відповідальності, потребує посилення аналітична та моніторингова діяльність органів Антимонопольного комітету України по областях з метою спостереження за станом конкуренції на товарних ринках. Проблема моніторингу за станом конкуренції існує в Україні вже тривалий час. Так, ще у 2005-2008 рр. науковці наголошували, що основна проблема у діяльності Антимонопольного комітету України пов'язана з інформаційним забезпеченням стосовно конкуренції на ринках, діяльності суб'єктів господарювання. Зокрема, потребує удосконалення методична база роботи Антимонопольного комітету України; удосконалення статистичного вивчення проблем монополізації та моніторингу стану конкуренції на товарних ринках [11]. Пропонувалось недостатність інформаційного забезпечення реалізації конкурентної політики усунути через створення Комісії з питань вивчення умов конкуренції в національній економіці, підпорядкованої Міністерству економіки та з питань європейської інтеграції України, а також удосконалення моніторингової діяльності органів Антимонопольного комітету України [10]. Станом на 2019 р. система органів Антимонопольного комітету України структурно хоч і зазнала деяких змін, однак органів поза керуванням самого комітету, та перерозподіл повноважень так і не здійснено.

Щодо європейських стандартів в сфері конкуренції, то вони знайшли своє відображення в Угоді про асоціацію між Україною та ЄС, підписаною та ратифікованою у 2014 р. Відповідно до положень цієї угоди можливо визначити наступні стандарти:

- контролювання значної присутності компаній на ринку;
- загальновідомість принципів та методології оцінювання концентрацій, що вчиняються конкуруючими суб'єктами на одному ринку;
- визначеність розміру штрафів за порушення конкурентного законодавства;
- оприлюднення рішень конкурентного відомства;
- оцінювання угод та узгоджених дій між компаніями, що знаходяться на різних стадіях виробництва та постачання товарів/послуг;

- допустимість в угодах з передачі технологій (інтелектуальної власності) положень, спрямованих на обмеження конкуренції, чи з антиконкурентним ефектом;
- застосування до державних монополій, державних компаній та компаній з виключними та спеціальними правами конкурентного законодавства, що передбачає збереження таких структур та неприпустимості дискримінаційних практик;
- визначення дозволеної державної допомоги та встановлення контролю за її наданням [17].

Зазначені вище стандарти визначають правотворчу складову роботи конкурентного відомства, але одночасно закладають розуміння відомства не лише як органу, що розглядає справи та приймає рішення про притягнення до відповідальності порушників конкурентного законодавства. Більшість європейських вимог стосуються оцінювальної роботи угод, які укладаються суб'єктами на ринках, та аналізування різних трансакцій на предмет їх допустимості в умовах конкуренції.

Частина європейських стандартів станом на 2016 рік знайшла своє відображення у реформуванні системи Антимонопольного комітету України, а саме:

- прозорість у прийнятті рішень, що передбачає оприлюднення таких рішень, а також визначення структури рішення, враховуючи економічне обґрунтування висновків комітету та юридичний виклад змісту рішення, що сприятиме підвищенню розумінню суб'єктів господарювання мотивів, якими керувався комітет у прийнятті того чи іншого рішення;
- внутрішня реорганізація в частині посилення функції комітету щодо економічного аналізу через створення відповідного структурного підрозділу в Департаменті розслідувань порушень законодавства про захист економічної конкуренції;
- зміна парадигми – орієнтація роботи комітету в частині вирішення системних питань, та відхід від орієнтації на незначні проблеми одного споживача чи суб'єкта господарювання;
- розмежування повноважень Комітету та регуляторних органів, в частині розгляду заяв та скарг на дії суб'єктів господарювання в різних галузях;
- максимізація економічного ефекту діяльності комітету;
- зниження тиску на бізнес та активне стимулювання суб'єктів господарювання до участі в конкурентному змаганні;
- адвокатування конкуренції, що передбачає реалізацію заходів з підвищення обізнаності суспільства з питань конкуренції, а також розроблення Програми розвитку конкуренції [12].

Реформування системи органів Антимонопольного комітету України повинно здійснюватися з дотриманням і основних принципів Європейського Союзу в економічній сфері: принцип боротьби з дискримінацією, захист прав споживачів, принцип поваги до діяльності служб загальноєкономічного розвитку, принцип захисту ринкової економіки з метою ефективного функціонування внутрішнього ринку [13].

Існуюча система органів Антимонопольного комітету України дуже близька до тієї, що діє в США – наявне одне конкурентне відомство з спеціальним статусом, а також система судочинства, в межах якої вирішуються спори стосовно прийнятих таким відомством рішень. Натомість, Європейський Союз на наднаціональному рівні та провідні держави Європи на національному рівні дотримуються принципу розподілу повноважень та функцій між різними незалежними один від одного органами. Європейська система конкурентних органів дає можливість розділити різні функції – дослідження та аналіз, розгляд справ згідно з конкурентним процесуальним законодавством, прийняття рішення у справах, перегляд прийнятих рішень в процедурі адміністративного та судового оскарження, вирішення питань державної допомоги, захисту прав споживачів тощо. Поєднання більшості зазначених функцій в одному органі породжує недовіру громадськості в неупередженості конкурентного відомства при прийнятті рішень.

Станом на 2019 р. територіальні відділення Антимонопольного комітету України при прийнятті рішень у справах про порушення конкурентного законодавства не є абсолютно самостійними суб'єктами. Так, наприклад, чиним законодавством визначено обмеження у застосуванні штрафних санкцій - штрафи на суб'єктів господарювання - юридичних осіб за порушення, передбачені Законом України "Про захист від недобросовісної конкуренції", накладаються адміністративною колегією територіального відділення Комітету у розмірі, що не перевищує 400 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [1]. 28.12.2017 р. Антимонопольний комітет України прийняв рішення про погодження обласними територіальними відділеннями результатів власних розслідувань з центральним апаратом

Антимонопольного комітету України [7], що є додатковим свідченням формальної незалежності територіальних відділень та про централізоване управління в системі органів Антимонопольного комітету України. Ввівши процедуру погодження центральний апарат Антимонопольного комітету України закріпив за собою контроль і відповідно керування розглядом усіх справ, які є в провадженні територіальних відділень різних областей України.

В реформуванні системи органів Антимонопольного комітету України з метою усунення поєднання кількох функцій в одному органі і тим самим підвищення ефективності діяльності антимонопольного відомства доцільно дотримуватись принципу децентралізації та деконцентрації влади в частині реорганізації шляхом укрупнення обласних територіальних відділень та розподілу повноважень між існуючою системою органів Антимонопольного комітету України та новостворюваними органами.

Децентралізація як явище змін у владній системі передбачає наступне:

- розширення повноважень владних структур на місцевому рівні з одночасним підвищенням відповідальності та ресурсного забезпечення їх діяльності;
- збереження централізованого нагляду за діяльністю органів на місцевому рівні;
- збереженість підзвітності та підконтрольності центральним органам;
- забезпечення доступності до публічних послуг на місцевому рівні;
- усунення асиметрії розподілу економічної влади тощо [21].

Реалізація децентралізації в системі органів Антимонопольного комітету України можлива завдяки розширенню повноважень територіальних відділень (міжобласних, обласних) зокрема в частині прийняття рішень про застосування штрафів до порушників конкуренційного законодавства, усунення узгодження проектів прийнятих рішень з центральним апаратом; забезпеченості доступності до конкуренційного відомства на місцевому рівні, що може реалізовуватись через звернення фізичних та юридичних осіб із заявами про можливі ознаки порушень у діях суб'єктів господарювання та запитами про отримання публічної інформації.

Повноваження територіальних відділень на місцевому рівні повинні бути спрямовані на посилення конкурентної культури через адвокатування конкуренції, забезпечення моніторингу місцевих ринків на постійній основі, реалізація контрольних функцій через перевірки суб'єктів господарювання, щодо діяльності яких є підозри у наявності в їх діях ознак порушень конкуренційного законодавства. Щодо дослідження ринків, то через потребу у значних витратах часу, професійних знаннях та уміннях, володінні методиками економічного аналізу, такі повноваження повинні бути передані самостійному, незалежному від системи органів Антимонопольного комітету України, органу, наприклад Комісії з питань конкуренції (раніше пропонувано в наукових публікаціях назва - Комісія з питань вивчення умов конкуренції в національній економіці [10]), підпорядкованої Міністерству економіки та з питань європейської інтеграції України. Структура пропонованої комісії повинна враховувати секторний підхід та тісно взаємодіяти з відомствами регулювання діяльності суб'єктів господарювання в різних галузях. Враховуючи те, що ринки, на яких можуть проявлятися ознаки монополізації, усунення обмеження чи спотворення конкуренції, розподіляються на загальнодержавні, регіональні та місцеві ринки, то відповідно за структурою така комісія повинна складати відповідну систему, що забезпечить проведення досліджень різних ринків. Обґрунтування доцільності реформування системи органів Антимонопольного комітету України пов'язане з мінімізацією лагу, що може виникати між моментом вчинення порушень конкуренційного законодавства до моменту прийняття рішення про усунення такого порушення.

Для більш повного захисту конкуренції на товарних ринках діяльність конкуренційних відомств мала б спрямовуватись не лише на захист суб'єктів господарювання, в діяльності яких через недосконалість конкуренції з'являються перешкоди. Захисту від недосконалої конкуренції потребують і споживачі, права яких на товар належної якості за оптимальними цінами, доступність в придбанні товарів, права на повну та достовірну інформацію про товар, можуть порушуватись через викривлення в конкуренції, прояви ознак монополізації та ринкової влади суб'єктів господарювання на ринках. З цією метою система органів Антимонопольного комітету України повинна охоплювати розширення повноважень в частині захисту економічних інтересів споживачів на товарних ринках, що має місце в практиці європейських країн. Так, наприклад, в Німеччині захист економічних інтересів споживачів поряд з іншими державними відомствами (агенціями) здійснює Федеральне картельне відомство, який є вищим незалежним федеральним органом, що

здійснює нагляд за виконанням антимонопольного законодавства та законодавства щодо захисту конкуренції; перебуває у відомчому підпорядкуванні Федерального міністерства економіки та енергетики [3], у Великобританії та Польщі до повноважень конкуренційних відомств входить також захист прав споживачів [2].

Висновки. Реформування системи антимонопольних органів в Україні з дотриманням вимог та принципів Європейського Союзу та децентралізації влади повинні стосуватись наступного:

1. В межах національної економіки виділяють ринки не лише загальнодержавні, але й регіональні та місцеві. Кожен з видів ринку може характеризуватись своїм рівнем конкуренції, монополізацією тощо. Антимонопольний комітет України здійснює спостереження за загальнодержавними ринками. Місцеві ж ринки залишаються поза увагою, оскільки їх дослідження на постійній основі практично не здійснюється. Через реформування обласних територіальних відділень Антимонопольного комітету України в частині створення міжобласних та обласних територіальних відділень, передання повноважень таких відділень з дослідження ринків спеціально створеній Комісії з питань конкуренції, дасть можливість реалізувати моніторинг регіональних та місцевих ринків на постійній основі;

2. У справах про порушення конкуренційного законодавства на прийняття рішення та набрання такого рішення законної сили впливають результати дослідження ринків, на яких такі порушення вчиняються або можуть бути вчинені. Розмежування функцій – загальний нагляд (Центральний апарат Антимонопольного комітету України), дослідження ринків із залучення профільних галузевих регуляторних органів (новостворена Комісія з питань конкуренції, що не підпорядковується системі органів Антимонопольного комітету України), прийняття рішень органами Антимонопольного комітету України, збереження порядку оскарження рішень в судовому порядку з одночасною ліквідацією перегляду рішень територіальних відділень центральним апаратом як малоефективного, дасть можливість забезпечити довіру громадськості до прийнятих рішень у сфері конкуренції;

3. Для захисту економічних інтересів споживачів у сфері конкуренції реформування Антимонопольного комітету України має передбачати розширення повноважень в частині розгляду справ про порушення прав споживачів на ринках, завданих через прояви недосконалої конкуренції. Якщо підприємство є учасником конкурентного змагання, то одним із завдань його функціонування є не лише забезпечення прибутковості свого функціонування, але й задоволення інтересів споживачів з дотримання їх прав на інформацію про товар належної якості за оптимальними цінами. Порушення прав споживачів може стати проявом ознак ринкової влади, що обумовлює потребу у наділенні Антимонопольного комітету України відповідними повноваженнями;

4. Реформування системи статистичної звітності підприємств в частині показників конкурентності та налагодження інформаційних технологій обміну такими відомостями між Антимонопольним комітетом України та статистичними відомствами (виключає необхідність звернення до підприємств з вимогою надання інформації стосовно цін, обсягів постачання та ін., що вимагає значних витрат часу для підготовки відповіді на вказані запити).

ЛІТЕРАТУРА

1. Antymonopolnyi komitet Ukrainy (1994). Pravyla rozghliadu sprav pro porushennia zakonodavstva pro zakhyst ekonomichnoi konkurentsii, zatverdzeni rozporiadzhenniam Antymonopolnoho komitetu Ukrainy vid 19 kvitnia 1994 r. N 5 (v redatsii rozporiadzhennia Antymonopolnoho komitetu Ukrainy vid 29 chervnia 1998 r. N 169-r) ta zareiestrovani v Ministerstvi yustitsii Ukrainy 6 travnia 1994 r. za N 90/299. Informatsiine ahentstvo "LIHA:ZAKON" Retrieved from <https://ligazakon.net> [in Ukrainian].
2. Antymonopolnyi komitet Ukrainy (2016). Predstavnyky misii hrupy YeS podilylys z AMKU dosvidom shchodo zastosuvannia konkurentnykh praktyk. Retrieved from <http://www.amc.gov.ua/amku/control/main/uk/publish/article/129451.jsessionid=0F4CB1C438E8592D1CE1B49DF758735C.app1> [in Ukrainian].
3. Boiko R.(2016) Zakhyst prav spozhyvachiv u Nimechchyni. Ofis z finansovoho ta ekonomichnoho analizu u Verkhovnii Radi Ukrainy. Retrieved from https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2016/10/FEAO_text_consumer-rights-in-Germany_UKR.pdf [in Ukrainian].
4. Dnipropetrovske oblasne terytorialne viddilennia Antymonopolnoho komitetu Ukrainy. Ofitsiinyi veb sait. Retrieved from <http://www.amc.gov.ua/amku/control/dnp/uk/publish/article/80215> [in Ukrainian].
5. Horian E.V., Karasyk O.O. (2014). Antymonopolne rehulivannia diialnosti kholdynhovykh kompanii v SShA, Anhlii, FRN ta Ukraini: porivnialno-pravovy analiz. Chasopys Akademii advokatury Ukrainy, 22. Retrieved from <http://e-pub.aau.edu.ua/index.php/chasopys/article/download/671/675> [in Ukrainian].

6. Khmelnytske oblasne terytorialne viddilennia Antymonopolnoho komitetu Ukrainy. Ofitsiyni veb sait. Retrieved from <http://www.amc.gov.ua/amku/control/khm/uk/publish/category/80101> [in Ukrainian].
7. Kolisnyk Yu (2018). Norovy AMKU: aparat Terentieva taємno blokuie rishennia terviddilen. NASHI HROSHI. Retrieved from <http://nashigroshi.org/2018/10/29/norovy-amku-aparat-terentjeva-tajemno-blokuje-rishennya-terviddilen> [in Ukrainian].
8. Konstytutsiia Ukrainy vid 28 chervnia 1996 roku 254k/96-VR. Informatsiine ahenstvo "LIHA:ZAKON" Retrieved from <https://ligazakon.net> [in Ukrainian].
9. Lvivske oblasne terytorialne viddilennia Antymonopolnoho komitetu Ukrainy. Ofitsiyni veb sait. Retrieved from <http://www.amc.gov.ua/amku/control/lviv/uk/publish/category/80101> [in Ukrainian].
10. Mykhalchyshyn N.L. (2005). Formuvannia ta rehuliuwannia konkurentnykh vidnosyn na monopolizovanykh rynkakh [Formation and regulation competitive relations on the monopolization markets.](Extended abstract of Candidate's thesis). Lviv. [in Ukrainian].
11. Mykhalchyshyn N.L. (2008). Konkurentna polityka v Ukraini: problemy realizatsii ta napriamy yikh vyrishennia. Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy, 6(74). Retrieved from <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/12309/13-Mykhalchyshyn.pdf> [in Ukrainian].
12. Nizhnik M. (2016). AMKU rozpoviv pro svoje bachennia rozvytku konkurentsii v Ukraini. Retrieved from <http://www.amc.gov.ua/amku/control/main/uk/publish/article/124400> [in Ukrainian].
13. Smymova K.V. (2014). Suchasni tendentsii pravovoho rehuliuwannia konkurentsii. Aktualni problemy mizhnarodnykh vidnosyn, 121 (part I). Retrieved from <http://journals.iir.kiev.ua/index.php/apmv/article/viewFile/2386/2119> [in Ukrainian].
14. Terentiev Yu. (2017). Sohodnishnia robota terviddilen Antymonopolnoho komitetu - tse fiktsiia, - Hlava AMKU Terentiev pro skorochnnia 17 TV. Retrieved from https://censor.net.ua/ua/news/447312/sogodnishnya_robota_terviddilen_antymonopolnogo_komitetu_tse_fiktsiya_glava_amku_terentyev_pro_skorochennya [in Ukrainian].
15. Vinnytske oblasne terytorialne viddilennia Antymonopolnoho komitetu Ukrainy. Ofitsiyni veb sait. Retrieved from <http://www.amc.gov.ua/amku/control/vin/uk/publish/category/80101> [in Ukrainian].
16. Volynske oblasne terytorialne viddilennia Antymonopolnoho komitetu Ukrainy. Ofitsiyni veb sait. Retrieved from <http://www.amc.gov.ua/amku/control/vol/uk/publish/category/80101> [in Ukrainian].
17. Yur-Gazeta.com (2017). Pytannia rozvytku konkurentsii v Uhodi pro asotsiatsiiu. Yurydychna Hazeta, 18-19 (568-569). Retrieved from <http://yur-gazeta.com/publications/practice/mizhnarodne-pravo-investiciyi/pitannya-rozvitku-konkurenciyi-v-ugodi-pro-asociaciyu.html> [in Ukrainian].
18. Zakon Ukrainy «Pro Antymonopolnyi komitet Ukrainy» 26.11.1993 № 3659-XII. Informatsiine ahenstvo "LIHA:ZAKON" Retrieved from <https://ligazakon.net> [in Ukrainian].
19. Zakon Ukrainy «Pro zakhyst ekonomichnoi konkurentsii» 11.01.2001 roky N 2210-III. Informatsiine ahenstvo "LIHA:ZAKON" Retrieved from <https://ligazakon.net> [in Ukrainian].
20. Zaporizke oblasne terytorialne viddilennia Antymonopolnoho komitetu Ukrainy. Ofitsiyni veb sait. Retrieved from <http://www.amc.gov.ua/amku/control/zap/uk/publish/category/80116> [in Ukrainian].
21. Zhalilo Ya.A. (Ed.). (2019). Detsentralizatsiia vlady: poriadok denni na serednostrokovu perspektyvu: analit. dop. Kyiv: NISD. Retrieved from https://www.niss.gov.ua/sites/default/files/2019-05/Децентрал_влادي_друк_блок_обкладинка_0.pdf [in Ukrainian].
22. Zhytomyrske oblasne terytorialne viddilennia Antymonopolnoho komitetu Ukrainy. Ofitsiyni veb sait. Retrieved from <http://www.amc.gov.ua/amku/control/zhy/uk/publish/category/80101> [in Ukrainian].

LEGAL AND POLITICAL SCIENCE

THE ROLE OF THE MEDIA IN SHAPING THE IMAGE OF A POLITICIAN

Vladyslav Buinitskyi*International Relations, Taras Shevchenko National Taras Shevchenko University, Ukraine, Kyiv**Associate Professor Anatolii Yakovets, Ph.D, Chair of International Media Communication and Communicative Technologies, International Relations, Taras Shevchenko National University, Ukraine, Kyiv*DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ws/30112019/6783

ARTICLE INFO

Received: 15 September 2019**Accepted:** 23 November 2019**Published:** 30 November 2019

KEYWORDS

Image,
political leader,
media,
PR specialists,
mass consciousness.

ABSTRACT

This article discusses the ability of the media to influence the political culture and consciousness of society, in particular through the creation of stereotypical symbolic constructs such as political images and political myths. The features and the role of each type of media in the formation of the images of political leaders and parties are presented, as well as some techniques that the media use in the process of updating political images are presented. It is known that the main goal of the media in the process of constructing political images is the creation and dissemination of political myths. The article discusses in detail four main topics from all possible plots of political myths: “the myth of the conspiracy”, “the myth of the golden age”, “the myth of the hero-savior”, “the myth of unity”.

Citation: Vladyslav Buinitskyi, Anatolii Yakovets. (2019) The Role of the Media in Shaping the Image of a Politician. *World Science*. 11(51), Vol.3. doi: 10.31435/rsglobal_ws/30112019/6783

Copyright: © 2019 Vladyslav Buinitskyi, Anatolii Yakovets. This is an open-access article distributed under the terms of the **Creative Commons Attribution License (CC BY)**. The use, distribution or reproduction in other forums is permitted, provided the original author(s) or licensor are credited and that the original publication in this journal is cited, in accordance with accepted academic practice. No use, distribution or reproduction is permitted which does not comply with these terms.

Introduction. Currently, in the context of building a civil society, the issue related to the formation, use and promotion of the image of a political leader in modern society is gaining the greatest relevance.

It is this fact that determines the need to comprehend the basic approaches to the definition of the phenomenon of “image”.

So, in the newest dictionary of foreign words and expressions, the image is understood as: 1) a set of representations of others about a given person, his psychological portrait visible from the side, coupled with appearance and manners; 2) a purposefully formed image of a person, phenomenon or object, designed to have an emotional and psychological impact on someone in order to popularize, advertise, etc. [1, p. 330]

It is worth noting that the originally studied definition was taken from the conceptual apparatus of psychological science. Therefore, it is advisable to start the study by considering the psychological approach to determining the image of a leader. General psychology identifies the phenomenon studied by us with the related concept of “image”.

Image is not only a stereotype, it is also a certain psychological attitude, a call to action. Possessing a powerful motivating potential, an “image” (or image) is capable of setting a vector of human behavior within a certain framework. Indeed, like any installation, it performs the function of directing, distorting, or blocking human behavior. [2, p. 71-73]

According to the sociological approach, the image (or image) is also a material construct, and not just a mental image in the human mind or a set of typical types (methods) of the life of an individual, social group. This means that the image or its components may well be materially expressed. [3, p. 56]

As noted earlier, the problem of creating and promoting an ideal image and introducing it into the mass consciousness has become of paramount importance with the strengthening of democratic institutions in Russia and the main task of political leaders is to be able to maintain their competitiveness in constantly changing political conditions.

Therefore, how a politician is perceived by the public consciousness is of great importance. It is the above condition that determines the need for the politician to create his own image, which includes a set of such personal and professional qualities that could arouse the confidence of the masses.

In order to earn recognition and ensure the victory of a political leader in elections, as well as to stay in power, a political leader needs to create an attractive reputation and public opinion. He must convince voters that their opinion is above the privileges that it affords him to belong to the powerful elite. [4, p.146-152]

Since in modern society in the communicative environment the personality factor dominates, the problem of choosing a political leader is solved by the majority of the electorate under the influence of the impression of their image in the media. The image of a politician in the media includes a complex combination of qualities and characteristics formed on the basis of stereotypes of mass consciousness, as well as under the direct influence of informational, analytical television and radio programs, print articles and political advertising. Thus, media entities are actively involved in shaping the image of the politician's image and reputation. [5, p.45]

The image created by a politician can, as a rule, be not so much the result of his own efforts, but the result of the efforts of his competitors. We can say that the image is a set of conflicting components that consist of a "positive" image created by a politician and a team of his supporters, everyday reality and a "negative" image created by competitors.

Often the image formed in the public mind of the media does not always correspond to the real qualities of a political leader. Moreover, supporters and opponents of a political leader differently prioritize his characteristics. Political images created by PR-specialists with the aim of discrediting this or that leader are endowed with excessive expression and emotional color. The most vulnerable qualities of a leader are actively criticized, while the least attractive are publicized. Words, gestures, actions, decisions, choice of friends, affection - everything becomes available to the public "search".

Various influential circles, "staff" persons make peculiar political bets on the leader and strive to form, in their opinion, the most competitive image. At the same time, the basis of the image is the real qualities and characteristics of a political leader. It is simply impossible to give a leader a set of traits and characteristics to which he does not respond.

Today, the role of the media has grown so much that real actions and events become meaningful only when they are presented in the media. According to G. Pocheptsov, "the modern world is subject to the following rule: a real event is only significant when the media told about it to the general public" [9]. If a politician falls out of sight of the press, the media ceases to cover his activities, he runs the risk of being quickly forgotten by voters. The development of the media and, above all, television, for example, led to the emergence of the possibility of almost instantly, by the standards of political communication, "promotion" of a new leader, which was simply technically impossible at the beginning of the century. New political leaders can emerge from nowhere and, thanks to the media, become national heroes. "Media candidates" include, for example, political leaders of the highest level, such as J. Carter, B. Clinton, and V. Putin.

There is a special type of leadership that the American psychologist W. Stone defined as "distant leadership" [8]. It is understood that the "leader-follower" interaction is carried out indirectly through various mass media. At the same time, such an intermediate element appears as the image of a political leader. It is the latter that performs leadership functions and inspires people to heroism, creation, destruction, etc. In this case, the leadership function is performed not by a real person, but by the image of a leader, leader. Those. a citizen is faced not with the event itself, but with its coverage in the media. And the image is the unit of this symbolic world.

For the image, symbolic constructs, a verbal, communicative representation of the event are essential. The mechanism of image formation through the media is widely used in the election campaign. An external role picture is created that allows the media to reproduce in the mind an image that, to one degree or another, differs from the real person. However, what matters is not what the candidate offers, but what the audience perceives, reacting to the image, and not to the person. The impression of the audience on the image depends more on the media than on the candidate himself.

Research results. The central problem of the topic is the correlation in the image of real qualities and those that endow it with the media, PR-specialists. [5, pp. 102–109]

It is the reflection of the real merits of the leader, the successful presentation of these qualities and the adjustment of few attractive features that is the main task of image formation. That is why the image is not always the case - this is an artificially created product designed to attract the largest number of supporters. A vivid example is the emergence of well-known political leaders who already have a vivid image that was only completed in the course of the political struggle with those characteristics that give the leader additional, attractive features. [6, p. 35]

The image of a politician, as a constructed image, can possess practically any characteristics corresponding to the desires of the masses. The audience can have a very distant direct idea of the real activities of the leader, and form their idea of him mainly from the stories about the leader, specially prepared with the help of PR specialists, media messages in order to influence the recipient of this information.

Such a situation opens up good opportunities for the formation of precisely the desired image of a political leader. However, we note that a successfully formed image does not guarantee subsequent support from society. The leader will have to take action and demonstrate his true capabilities.

An important component in creating an image is the position taken by the media in relation to a particular political figure. And this is exactly the position that a regular audience expects from "their" media. When choosing media of a certain social orientation, the audience is already ready to agree with the proposed point of view about the political leader. [7, p. 73]

It is the authority of the media that can have a significant impact on the credibility of a particular information. In the context of the implementation of the institutions of a democratic society, even a recognized leader at a certain stage has difficulties with covering his activities in the media, whose political orientation does not fully coincide with his view on how to solve the problems facing society.

In these conditions, it is important that the image created by PR-specialists should have a certain ability to change, if required by the current socio-political situation. The image must be directedly formed, refined or redone by modifying the activities, actions and statements of the social subject.

Thus, the image is a reflection of real personal qualities, beliefs, practical experience, professional competence of a political leader, and its formation requires serious, thoughtful work with the media.

In 1963, B. Cohen formulated the classic definition of such an effect of mass communication as "setting agenda items". This effect has become the subject of modern research. Its essence lies in the fact that "the press cannot make people think in a certain way, but it can tell its readers what to think about" [11].

- Frank lies. This method consists in combining the actual occurring believable, the real occurring implausible and the invented believable facts. As soon as the audience's doubts about the facts of the second category are debunked, she will not hesitate to believe the facts of the third category. In addition, it should be borne in mind that facts can be created in the most literal sense. The American researcher D. Burstin in the book "Image: A catalog of pseudo-events in America" introduced the concept of "pseudo-event", which occurs not by itself, but because someone planned, rigged, or provoked it in order to switch public opinion.

- Repeat information. If you repeat the message with sufficient frequency, it will eventually be accepted by the audience and strengthened in the mass consciousness. A variant of the "repetition" technique is the use of slogans and keywords such as "Equal rights for all", "People and the party are one," etc. Such phrases, often meaningless, play a large role in politics and advertising. Especially often the media use repetitions in news reports, where in each subsequent issue the most significant information - whether it is a report (television) or a text message (radio) - is repeated without any corrections or changes. Using this technique, the method of creating political myths is built, the essence of which is reduced to the systematic, methodical repetition of extremely simplified slogans and assessments. A method well known to many leaders and social psychologists. Gustave Lebon considered: "The statement, the shorter it is, the more it is devoid of any evidence, the more it influences the crowd" [10].

- Statement. The peculiarity of this technique is that the media often prefer to dispute bare statements in support of their thesis, thereby limiting the pluralism of opinions and presenting only one side of the coin that is most advantageous to them.

- Indication of the enemy. The message is put forward not only for something, but also against some real or imaginary enemy ("The blame for the AOD!"). Here you can use two methods: the method of "throwing mud" and the method of "ridicule" and "cloning a competitor."

The method of “throwing mud” consists in the selection of such epithets and such terminology that give the subject of conversation a strictly negative ethical assessment. This method is ranked among the most crude, however, it is most often used in the current political struggle.

“Mockery” seems to be the most interesting for study and often used in the media by the method of information-psychological impact on the mass consciousness. The essence of this method is to ridicule both specific individuals and the views, ideas, programs of various organizations and associations. The effect of this technique is based on the fact that when ridiculing individual statements and elements of a person’s behavior, a playful and frivolous attitude is initiated towards him, which later extends to his other statements and views. This ultimately leads to the consolidation of the image of a “frivolous and incompetent person” whose proposals and ideas do not deserve attention.

REFERENCES

1. The latest dictionary of foreign words and phrases. M.: LLC "Publishing house AST", 2002. 976 p.
2. Seliverstova Yu.A. (Sherstneva) Image of a political leader: creation, implementation, updating / Yu.A. Seliverstova // The national scientific and political journal "Power" - M., 2011. - No. 1. 71-73s.
3. Father E.V. The image of a political leader and the socio-psychological characteristics of his influence on the relationship of the electorate. –M.: ProSoft - M, 2005.56s.
4. Political Encyclopedia: in 2 vols. - M.: Thought, 1999. - T. 2. - P.26
5. Smolyakova V.V. The image of a political leader in the structure of the communicative space // Tomsk State University Journal. Mosk. un-that. Ser. 18. No. 2. - 2000.109 s.
6. Shashlov MN Political image as an actual subject of research // Actual problems of political science: a collection of scientific works of students and graduate students of Peoples' Friendship University of Russia/ ed. ed.: d. n., prof. V. D. Zotov. M.: MAX Press, 2001.350 s.
7. Zagainov A. V. The concept of the image of a political leader: essence and approaches to determination // Uchenye zapiski Kazan State University Series Humanities. –T. 149.- Book. 3.2007. 71-79 p.
8. <http://www.stone-leadership.com>
9. Pochepstov G., Image Maker, Kiev, 1995, p. 74.
10. Cit. by Anna Kachkaeva, “Image Factory. Television is the main source creating political myths. " Journal "Profession - Journalist", No1, 2000.
11. Cit. by Lenart S., Shaping Political Attitudes. The Impact of Interpersonal Communications and Mass Media. Thousand Oaks - London - New Deli: Sage Publication, 1994, p. 15.

ЦЕННОСТНЫЕ ОСНОВЫ КАЗАХСТАНСКОЙ МОДЕЛИ ОБЩЕСТВЕННОГО СОГЛАСИЯ И НАЦИОНАЛЬНОГО ЕДИНСТВА

¹Наталья Калашникова, ²Жулдызай Исакова, ³Айсана Кахарман, ⁴Ван Лулу

Казахстан, Нур-Султан, ЕНУ им. Л.Н. Гумилева

¹ доктор политических наук, профессор кафедры политологии

² докторант кафедры политологии,

³ магистрант кафедры политологии

⁴ магистрант кафедры политологии (Китайская народная республика)

DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ws/30112019/6784

ARTICLE INFO

Received: 29 September 2019

Accepted: 18 November 2019

Published: 30 November 2019

KEYWORDS

ethnic policy,
Kazakhstan model,
values,
Assembly of people of Kazakhstan,
social policy,
multi-ethnic state.

ABSTRACT

The Republic of Kazakhstan is a multi-ethnic state, which is home to more than 100 ethnic groups and more than 20 confessions. The study of the main directions of the state ethnic policy of Kazakhstan, the formation of a model of social development, the study of value potential, as well as the identification of new trends consolidating society, is an urgent task for scientists and researchers not only from Kazakhstan, but also from other countries. The article focuses on the modern agenda, the study and development of ethno-political processes in the country and the world, models of national policy of different countries, its fundamental and value bases. For Kazakhstan's society, the key role in maintaining stability, strengthening national unity and public agreement is played by the Assembly of people of Kazakhstan, which is a unique socio-political institution with a constitutional status clearly defined by legislative regulation.

Citation: Наталья Калашникова, Жулдызай Исакова, Айсана Кахарман, Ван Лулу. (2019) Cennostnye Osnovy Kazhastanskoy Modeli Obshchestvennogo Soglasiya i Nacional'nogo Edinstva. *World Science*. 11(51), Vol.3. doi: 10.31435/rsglobal_ws/30112019/6784

Copyright: © 2019 Наталья Калашникова, Жулдызай Исакова, Айсана Кахарман, Ван Лулу. This is an open-access article distributed under the terms of the **Creative Commons Attribution License (CC BY)**. The use, distribution or reproduction in other forums is permitted, provided the original author(s) or licensor are credited and that the original publication in this journal is cited, in accordance with accepted academic practice. No use, distribution or reproduction is permitted which does not comply with these terms.

Введение. Мир XXI века представляет собой достаточно неоднородную этно-конфессиональную структуру, сочетающую в себе несколько тысяч этнических общностей (нации, народности, этнические группы, племена и др.), отличающихся как численностью, так и уровнем социально-экономического развития (226 государств, 3-5 тысяч этносов).

Вопросы взаимодействия народов и культур остаются одними из главных составляющих общественного развития как на уровне государства, так и на уровне межгосударственного взаимодействия. Данным вопросам посвящено множество научных трудов, однако в современном, интенсивно меняющемся мире, вопросов становится больше, чем ответов.

Важно отметить, что в задачи ученых входит не только попытка определить основные понятия, выявить закономерности, но и выработать своего рода модель как структурной и функционирующей системы, выделить признаки, зависящие от стремительно изменяющихся условий общественного развития, ее специфику.

Очевидно, что недооценка важности проблемы мирного и толерантного проживания различных этнокультурных групп могут, в конечном итоге, перерасти в сложные общественные взаимоотношения в рамках не только одного государства. Это означает, что вопросы этнокультурных взаимодействий чрезвычайно важны как для Казахстана, страны, где проживают свыше 100 этносов, так и для мира в целом. Уникальный опыт, основанный на изучении ценностей миропорядка,

национального единства, культурной, семейной и молодежной политики, несет в себе глубинные корни поликультурной цивилизации, служит основой для разработки основных концептов государственной политики, направленных на консолидацию общества и миропорядок.

Это является определенным ценностным вкладом в историю и развитие мировой цивилизации, а также в систему межэтнических и межгосударственных связей. Ведь почти все страны не однородны по своему этническому составу. В мире по данным ООН насчитывается немалого моноэтнических государств, и полиэтничность в странах в связи с развитием геополитического ландшафта и активными иммиграционными процессами будет расширяться и укрепляться.

Для многих полиэтничных государств главная задача заключается в создании демократических институтов, в которых были бы представлены интересы всех этнических групп. Решение этой задачи лежит в плоскости создания комплекса условий формирования и реализации политики межкультурного диалога, общественного согласия и общенационального единства. Особенно актуальной такая политика является при наличии зримых этнических, религиозных и культурных различий внутри неомогенных сообществ.

Целью данной работы является выявление основных особенностей, типологий национальных моделей разных государств, а так же казахстанской модели общественного согласия и общенационального единства, базовых ценностных ее основ и основополагающих принципов казахстанской национальной политики.

Результаты исследования. Проведенный анализ показывает, что при формировании казахстанской модели этнополитики был изучен широкий опыт полиэтничных и поликонфессиональных стран мира. Сегодня в мире достаточно большое количество моделей межэтнических отношений и управления ими. К примеру, в связи с глобализацией и высокой динамикой мировых миграций особое значение приобрел вопрос о мультикультурализме [1]. Особенно он актуален для стран Западной Европы, где все четче прослеживается состояние демографического давления и потеря способности к быстрой социокультурной «переработке» прибывающих иммигрантов. Как следствие, ряд стран данного континента теряют свою национальную идентичность.

В целом же, одной из первых стран, которая официально провозгласила мультикультурализм государственной политикой, стала Канада. Суть канадской модели мультикультурализма состояла в том, чтобы через специальные программы и службы оказывать поддержку этнокультурным ассоциациям и помогать меньшинствам в преодолении препятствий, которые мешают их полноценному участию в жизни канадского общества. К концу 80-х годов прошлого века мультикультурализм стал конституционной нормой благодаря принятию «Канадской хартии прав и свобод» и затем целого пакета специальных законов, направленных на поддержание уважения к различным культурам и их полноценное функционирование [2].

В мировой практике понятие мультикультурализм не однородно. С одной стороны, это простое наличие в рамках определённого географического и социально-политического пространства групп людей, имеющих разные культуры (языки, религии и т.д.). С другой — это политическая идеология, основанная на признании этнокультурного многообразия и идентичности в качестве источников политических прав и обязанностей в рамках единого государства. Процессы, происходящие сегодня в Европе, наглядно показали, что мультикультуральная политика существенно изменилась под влиянием быстро меняющейся современной повестки дня. Политики мультикультурализма, несущая в себе в какой-то степени и положительные тенденции, в силу своей ассимилятивности, по мнению ряда исследователей, не могла быть применена в государственной этнополитике Казахстана [3].

Другой популярной концепцией для изучения была концепция «обратной волны». В 1990-е гг. С. Хантингтон предложил модель глобального распространения демократизации, в которой использовал образ морских приливов и отливов. Он ввел в научный оборот понятие «обратной волны» (reverse wave) демократизации, обосновав почти неизбежные, но временные отступления ранней демократии под напором традиционных и более укорененных в жизни народов недемократических режимов. Эта концепция позволяет лучше понять и природу одного из парадоксов глобализации. Таким образом, в 1960–1970-е гг. западные интеллектуалы оказали существенное влияние на изменение глобальных политических стратегий, подстегнув волну традиционализации. По отношению к модернизации это была «обратная волна», отступление от идеи органического и целенаправленного обновления общества.

Плавильный котел или плавильный тигель (англ. melting pot) – это модель этнического развития, пропагандируемая в американской культуре XX века. В соответствии с данной

парадигмой, формирование американской национальной идентичности должно было идти по формуле: «сплавления», «смешивания» всех народов. Культурная ассимиляция в XVIII–XIX веках постепенно достигалась преимущественно за счет навязывания населению страны единого языка, насильственного подавления местных или привнесенных языков, жестких запретов на функционирование локальных культур. На совершенно иных основах утверждалась гражданская интеграция. Она базировалась на идее дополнения множества культур единой гражданской и поощрения такой дополнительной культурной однородности косвенными методами.

В Казахстане были отдельные попытки формирования своей модели по принципу американской нации (в период обсуждения проекта Доктрины национального единства Казахстана), однако ни на экспертном, ни в общественном восприятии эта идея не была поддержана в обществе.

Другая концепция, основывающаяся на модели «поскутного одеяла» принципиально не встраивается в казахстанскую этнополитику, в силу тех исторических, социально-экономических и др. условий, которые отличают Казахстан от данных государств. Вместе с тем, представляет интерес опыт полиэтнического многообразия Китая, где национальная политика выстраивалась по модели «поскутного одеяла», ядром которой является основной «поскут» – ханьцы (91,96%), остальное население Китая — представители 56 этносов. Одной из особенностей национальной политики Китая поддержка этнического разнообразия посредством принятия стратегических документов, в которых акцент сделан на содействие общему развитию всех этнических групп, защита и развитие культуры меньшинств. Примечательным является не акцент на ассимиляцию как основной составляющей мультикультурализма, а на развитие языкового многообразия (в Китае 21 этническая группа, в общей сложности используется 27 языков) и особенности семейной политики этнических меньшинств. Здесь разработана политика планирования семьи для соответствующих этнических меньшинств (политика рождаемости этнических меньшинств шире: как правило, семьи этнических меньшинств могут иметь двух или трех детей, этнические меньшинства приграничных районов могут иметь более трех детей, в Тибетском автономном районе семьи тибетских фермеров и скотоводов могут иметь детей без ограничений) [4].

Вместе с тем, шесть основополагающих принципов этнополитики, которых придерживается Казахстан, конституционные и другие законодательные основы сформировали свой собственный путь ее развития. Однако опыт западных государств служит в определенной степени ориентиром в сфере современного политического управления, в том числе и этнополитическими процессами [5]. Остаются проблемными зонами не только для Казахстана, но и Центрально-Азиатского региона — это раздробленность политического менеджмента этнополитики и иммиграция, которая так же интенсивно развивается в мире.

К истории вопроса о Казахстанской модели. Изучение опыта политики крупных полиэтнических и поликонфессиональных стран, с учетом этнического многообразия, с первых дней независимого развития запустил процесс формирования и развития этногосударственной политики и выработки собственной модели развития казахстанского общества, в том числе и в межэтнической и конфессиональной сферах. Анализ научных работ отечественных и зарубежных исследователей показывает, что большинство ученых сходятся во мнении, что за годы независимости в Казахстане была создана собственная национальная модель межэтнических отношений, при этом в процесс были вовлечены как государство, так и общественные институты.

Как отмечается отечественными и зарубежными учеными Модель прошла ряд этапов эволюции. Так, к концу 2000-х текущего столетия в Казахстане были окончательно сформированы базовые принципы и ценностные основы уникальной модели межэтнического взаимодействия. Во первых – это деполитизация межэтнических отношений, которая выражалась в недопущении формирования политических сил и движений по национальному или религиозному признаку; во-вторых, образование и развитие такого института как Ассамблея народа Казахстана (АНК); и в-третьих, представленность интересов разных этнических групп в высшем законодательном органе – Парламенте РК. Это доказывает, что в Казахстане меры по поддержанию межэтнического и межконфессионального равновесия носят комплексный характер. Базовые казахстанские ценности, идущие из глубин вековой степной цивилизации: солидарность, миропорядок, благотворительность, этноволонтерство, семейные традиции уважительного отношения к старшим и др., положены в основу казахстанской модели общественного согласия и общенационального единства. С учетом этих особенностей Модель развивается, корректируется и совершенствуется, и является чувствительным барометром изменений в обществе и государственной национальной политике.

Таким образом, Казахстан за годы независимости определил свой подход, продемонстрировал миру свою стратегию, выработал собственную действенную модель, которая работает и развивается. Модель межэтнического ноу-хау на многих международных площадках, переведенная на языки ОБСЕ, признана эффективной. Сегодня «брендовые» проекты АНК, способствующие обновлению Казахской модели, и «работающие» на сплочение нации, привлекают не только казахстанское научно-экспертное сообщество, но и зарубежных исследователей в сфере межэтнических отношений, тем самым открываются новые просветительские возможности для ее модернизации. Таким образом, в Казахстане сложился особый тип межэтнического взаимодействия, в том числе благодаря новейшим коммуникативным технологиям. В этом смысле АНК становится ключевым механизмом «мягкой силы», а ее традиционные общенациональные проекты: «Память во имя будущего»; форум СВМДА; «Беседы на Шелковом пути»; «День Благодарности»; исследования по «Алаш» и др. наполняются новыми интеграционными и консолидирующими смыслами, где ядром выступает многогранная история кочевых народов, гуманистические традиции этноволонтерства и благотворительности казахов и казахстанских этносов.

Выводы и предложения по модернизации Казахской модели. По мнению зарубежных исследователей [6], Казахстан в целом достиг своей цели по построению и поддержанию межэтнического мира внутри страны. Такие факторы начала 90-х годов как полиэтнический состав населения, наличие конфликтного потенциала, спровоцированного целым комплексом проблем социально-экономического характера, не стали причиной конфликтов на межэтнической почве. В Республике были максимально задействованы механизмы конструктивного взаимодействия между этносами и созданы механизмы предупреждения и разрешения конфликтов при активном вовлечении общественных институтов. При этом в Казахстане на сегодняшний день экспертами выдвигаются предложения по дальнейшему укреплению исследуемого направления. В частности, проведенный анализ позволил выделить следующие вызовы и предложения:

1. Необходимо повышать уровень информированности граждан о деятельности АНК и ее структур, способствующих консолидации общества.
2. Необходимость модернизации традиционных проектов АНК и разработка новых, особенно в социальной сфере, являющиеся в определенной степени барометром настроения общества;
3. Необходимость формирования кадрового потенциала лидеров этнокультурных объединений нового поколения, основанного на талант – менеджменте и формуле личного успеха;
4. Расширение нормативного правового регулирования сферы межэтнических отношений, совершенствование базовых документов: ЗРК «Об Ассамблее народа Казахстана», «О государственном социальном заказе, грантах и премиях для неправительственных организаций в Республике Казахстан», «Об общественных объединениях», Концепции развития АНК до 2025 года, Доктрины национального единства Казахстана;
5. Активное включение в деятельность АНК и ее Научно-экспертного совета представителей науки этносов, широко используя возможности этнокультурных объединений для расширения научно-образовательных связей;
6. Казахская модель этнополитики отличается неразрывной связью с государственной политикой в целом. Специфика ее состоит в комплексном характере, когда деятельность каждого государственного органа и общественного объединения неразрывно связана с продвижением принципов общественного согласия и консолидации общества. Представляется целесообразным выработать государственную стратегию управления рисками в сфере этнополитики, адекватную современным процессам.

Изложенные выводы и наблюдения авторов, позволяют утверждать, что казахстанский опыт межэтнического и межконфессионального согласия является уникальной консолидирующей общество Моделью развития данного направления государственной политики. Однако, с учетом имеющейся специфики казахстанского общества, традиций и истории, современных вызовов и угроз, в полной мере нельзя утверждать об ее универсальности, она постоянно требует совершенствования, более широкого вовлечения этносов к участию в общегосударственных делах. В то же время, основные принципы и выработанные инструменты, эффективно применяемые в Казахстане в сфере национальной политики, могут учитываться другими государствами.

ЛИТЕРАТУРА

1. Сахарова В.В. Мультикультурализм и политика интеграции иммигрантов: сравнительный анализ опыта ведущих стран Запада. – СПб.: Златоуст, 2011 – 176 с.
2. Кошелев Л.В., Тишков В.А. История Канады. – М., 1982.
3. Калашникова Н.П. Казахстанская модель общественного согласия и общенационального единства: история формирования и новые тренды ее модернизации (основные пролегомены исследования). – Нур-Султан, 2019. – 28 с.
4. Политика и практика меньшинств Китая. – URL: <https://www.fmprc.gov.cn/ce/cohk/chn/xwfb/zfbps/t55528.htm> [дата обращения: 06.12.2019]
5. Исакова Ж.А. Государственная семейная политика Казахстана: анализ текущего состояния и тенденции развития [Текст] / Ж.А. Исакова // *Казахстан-Спектр*. – 2019. - №4. – С. 2007. - № 4. – С. 76 – 84.
6. Якушева Ю.В. Динамика межэтнических отношений в Республике Казахстан (1991-2010 гг.). дисс. к.и.н. - Москва, 2015.

SOCIAL COMMUNICATIONS

**AZERBAIJAN AND POLAND CULTURAL DIVERSITY.
BUSINESS GUIDER OF POLISH CITIZEN IN
AZERBAIJAN**

*Toghrul Allahmanli,
Lodz University, Poland*

DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ws/30112019/6785

ARTICLE INFO

Received: 25 September 2019

Accepted: 12 November 2019

Published: 30 November 2019

KEYWORDS

Cultural diversity,
business guider,
internationalism,
globalization.

ABSTRACT

The economic, social and cultural processes occurring around the world are rapidly influencing the historical relations of countries. An example of this is the relations between Azerbaijan and Poland. Here we can talk about intercontinental relations as well as the extent to which they are located on two different climatic zones and have different natural resources and their impact on business relationships.

Citation: Toghrul Allahmanli. (2019) Azerbaijan and Poland Cultural Diversity. Business Guider of Polish Citizen in Azerbaijan. *World Science*. 11(51), Vol.3. doi: 10.31435/rsglobal_ws/30112019/6785

Copyright: © 2019 Toghrul Allahmanli. This is an open-access article distributed under the terms of the **Creative Commons Attribution License (CC BY)**. The use, distribution or reproduction in other forums is permitted, provided the original author(s) or licensor are credited and that the original publication in this journal is cited, in accordance with accepted academic practice. No use, distribution or reproduction is permitted which does not comply with these terms.

Introduction. What is culture? Culture is that which shapes us; it shapes our identity and influences our behavior. Culture is our “way of being,” more specifically, it refers to the shared language, beliefs, values, norms, behaviors, and material objects that are passed down from one generation to the next.¹

The values, beliefs, attitudes, languages, symbols, rituals, behaviors and customs unique to a particular group of people and that are down from generation to generation. Often defined as a set of rules, because each culture provides a “blueprint” for its standard of living. Many things influence that uniqueness. For example, Occupation, Religious beliefs, Education, Life experiences, Geographical location, Physical characteristics, Family life, Social Environment.

What is cultural diversity?

The phrase 'Cultural Diversity' means a range of different societies or peoples with different origins, religions and traditions all living and interacting together. The food we eat, the music we listen to, and the clothes we wear have all been influenced by different cultures coming into one country. Even the language that we speak. Diversity is about learning from others who are not the same, about dignity and respect for all, and about creating environments that encourage learning from others. Diversity makes a rich tapestry, and we must understand that all the threads of the tapestry are equal in value no matter what color.

Climate, resource, national and spiritual values are different between Azerbaijan and Poland. Another factor that is different between the two countries is the cultural diversity. Cultural diversity has different effects on different areas. As a business guide, I will explain that a Polish businessman should go through a paperwork business to build a business in Azerbaijan and he/she need to pay attention to several business labels in these processes.

¹ R. Schaefer *Sociology: A brief introduction* (New York, NY: McGraw-Hill, 2006)

Firstly, I would like to inform you that a non-Azerbaijani citizen has the right to establish business in Azerbaijan or not.

It became clear that a company limited by the charter capital of a limited liability company established by one or more persons (physical and / or legal entity) in accordance with Article 87.6 of the Civil Code, Article 24.2 of this Code, all citizens of the Republic of Azerbaijan, foreigners and stateless persons permanently residing or temporarily staying in the territory of the Republic of Azerbaijan shall be regarded as physical persons.¹

Thus, the foreign citizen's business activity does not restrict the legislation.

A foreign citizen who wants to build a business should be very careful. Be familiar with each form, make comparative analysis, and choose the most appropriate organizational-legal form for your business. We will consider important information and tips for this purpose. Entrepreneurship can be engaged in two forms:

- 1) By establishing a legal entity
- 2) Without the creation of a legal entity.

According to the Civil Code of the Republic of Azerbaijan, legal entities must undergo state registration in the manner prescribed by law, they have a separate property in their possession and are responsible for their obligations to the company. Individual entrepreneurship is a type of entrepreneurial activity created by individuals to generate income without creating a legal entity. In such activities, these individuals rely on their property, take risks and liabilities, and bear responsibility for all their personal property obligations.² There are two forms of commercial legal entities (legal entities that divide and generate revenues for profit) are commercial legal entities, such as economic societies and business partnerships. These, in turn, are divided into several places. Thus, economic partnerships can be created in the form of full partnerships and partnerships, while economic societies can be established in the form of a limited liability society, an additional liability company and joint-stock company. Joint-stock companies, in turn, are divided into open joint-stock companies and closed joint-stock companies. However, those who are engaged in macroeconomic fields are more interested in creating partnerships and joint stock companies. Give a very brief explanation of each form.

Entrepreneurship partnerships and societies

Full partnership. According to Article 69 of the Milli Mejlis of the Republic of Azerbaijan, the partnership is considered to be a full partnership when its participants are engaged in entrepreneurial activity on behalf of the partnership in accordance with the charter and are responsible for their partnerships with their personal property.

Kommandit partnership. It's a partnership that has both full partners, and there's a risky livestock that has the risk of being swallowed by the amount of livestock that it's doing. However, those lean sheep do not engage in entrepreneurial activity on behalf of the partnership.

A limited liability company. The legal form of the legal entity in which entrepreneurs deal with most of them is limited liability society. A society, which is established by one or more persons, is divided into shares in the amount determined by the charter capital of which the charter capital is considered limited liability society. The supremacy of Limited Liability Companies is that its participants are not liable for the obligations of the public on their property and are exposed to the value of the livestock just for the damage caused by the activity of the public. For example, "if a person named "A" is a participant of the Limited Liability Company "XXXX" and the charged asset is 50 AZN in case of Damage to the Limited Liability Company, "A" will bear the risk of only AZN 50, in other words the amount to be lost Will not be more than 50 AZN. There will be no direct investment in this property. The Company is not liable for its obligations to third parties. If the charter of the company does not stipulate the charter capital for a certain period of time (maximum 3 months), then the charter capital of the company shall be paid before state registration. Each Limited Participant has the right to receive profit in accordance with the May Charter capital. For example, the charter capital of "XXXX" LLC is 200 AZN and has 3 participants. "A" 50 AZN, "B" 100 AZN, "C" 50 AZN. As a result, net profit of AZN 1,000 will be obtained, which will be AZN 500 for AZN 1000, AZN 250 for "A" and AZN 250 for "C". A participant in a limited liability company may sell or otherwise share a part of the company's charter capital to one or more participants in that society or otherwise discriminate."³

¹ <http://www.e-qanun.az/code/8>

² www.sahibkarol.biz

³ www.osce.org

An additional liability society. From the beginning, let's note, that in a very small case, the additional responsible society is appealed. It is also established as a Limited Liability Company, but such members of the society, together with their property, are liable for more than one equivalent of their own assets, together with their property identifiable by the company's charter. For example, "B, C and D are "XXXXX" participants. "B" has a share of 100 AZN, "C" is 50 AZN, "D" has a share capital of 60 AZN and the charter indicates that all participants are responsible for their property in the amount of 3 times the value of the Mayan land. In this case "B" is additionally responsible for their property with 300 AZN, "C" 150 AZN and "D" at 180 AZN."¹

Joint Stock Company. As mentioned above, stock societies are created when dealing with larger business activities. The charter capital of the joint stock companies is divided into a certain number of shares. Stock is one of the types of securities. Only stock companies have the right to make stocks. Because it is not suitable for microbusinesses, it's just a short story about stock society.

An open joint-stock company is aware that shareholders of the stock-joint-stock company can disclose their shares without the consent of other shareholders (sell, donate, etc.). Such a joint stock company may make an open subscription to its shares and exercise its free sale. The Open Joint Stock Company is obliged to annually publish its annual report and accounting balance sheet for all.

Closed Joint Stock Company is a joint-stock company whose shares are distributed only among its founders or within other entities that have been fixed in advance. Such a public can not make an open subscription to the shares he has left, nor can he offer them in any other way to get them.

Can a company incorporate some of the legal forms in the organization?

First of all, it should be noted that, above all, it is clear that specific requirements have been set for each of the legal forms. Legal entities may be merged, reorganized, reorganized and divisible. It becomes the full name of each company, and its corporate form will be displayed. The combination of several forms at the same time, so it is not possible for companies to periodically inspect by government agencies, even requiring mandatory audits for some forms. Financial statements of companies during such inspections, etc. checked. Any discrepancies that may arise during these checks can have serious consequences for the company. This stage is the final step to turning your business idea into real business. To plan your future business better, you need to collect missing information and complete your business plan again. It was important to keep in mind that important issues were not overlooked. Then it is necessary to attract funds through the business plan, apply to different financial institutions, funds and investors. You need the initial capital to start your business. If you really decided to start this business, and if everything goes as planned, then you need to be ready for a new lifestyle, register your enterprise, register your first business day and plan your work for a successful start.

Establishment of legal entities ends with their state registration. For this purpose, certain requirements in the legislation are envisaged. Thus, according to the "Law of the Republic of Azerbaijan "On state registration and registration of legal entities", the state registration of the organization seeking to obtain the status of a legal entity must be filed with the tax authorities of the Republic of Azerbaijan."² The application is signed by the founder or by his / her authorized representative and certified by a notary. The application shall indicate the following: - if the founder is a natural person - his name, surname, patronymic, place of residence, the identification document number and date of issue; - When signing the application by an authorized person, as well as his name, surname, patronymic, place of residence, the number and date of issuing the identity document, and information on the power of attorney. - and other information in the form of application approved by the Ministry of Taxes. The application shall be accompanied by the following documents: - constituent documents - the charter approved by the founder or the authorized representative of the entity wishing to obtain the status of a legal entity, the decision on the establishment, approval of its charter and formation of governing bodies; document on payment of state duty; - if the founder is a natural person - a copy of his / her identity document; - a copy of the identity document, if the legitimate representative is designated, is submitted along with the copy of the application. The original of the application is kept in the Ministry of Taxes, and the copy is returned to the applicant. There is an electronic state registration service of a limited liability company with local investment. To do this, fill out an application form placed on the Electronic Information Site of the Ministry of Taxes. The state registration certificate is issued by the Ministry of Taxes - a document certifying its state registration - certificate of state registration. The legal entity's certificate of state registration and extract from the

¹ www.amfa.az

² www.economy.gov.az

state registry are the basis for the individualization of the legal entity, its branch and representation. If you want to deal with entrepreneurial activity without creating a legal entity then there is no need to deal with the above documents. With the original of your ID, you apply to the tax office of your place of permanent residence, fill in the application form, and you will be issued a certificate of entrepreneurship registration within 2 days. This way you can start your activity. Tax accounting for individuals can also be made electronically. You need to get an electronic signature or an easy signature. "Registration of taxpayers and legal entities is also carried out at ASAN Service Centers."¹

Get started and plan your work

Plan your first production or sales day right away when you register your business. This is very important for you and your first customers. Keep in mind that your business starts on that day and this remarkable day is your first impression of your business for your first customers. Plan the necessary work for the first days so that this impression is good.

General tips. The concept of entrepreneurial activity is also understood by the fact that the goal is to earn a living. The revenues of the company arise from the sale of goods, works and services, and naturally, contracts are formed. The contract is an expression of the independent will of the parties and regulates the relations with the subject. "Although the basic structure of the contracts is reflected in the Civil Code, the provisions governing all risks and relationships that may arise from the parties' consent can be specified. In our country, usually one of the parties prepares, sends it to the other party, and is signed in the form in which the contract is often presented to companies that are not lawyers. True, contracts in small businesses are made in the simplest form and reflect the basic requirements of the Civil Code."² But this is not always safe. Agreements offered by the other party, regardless of the goods sold, the work done or the services rendered, must be carefully evaluated. The main focus should be on the rights and obligations of the parties, the terms and conditions for the payment of the contract, the responsibilities of the parties, the quality of the purchased goods, the works done and the services rendered, and the quality assurance issues. The parties should agree on cases that are unclear or generally unacceptable, and should reflect those cases in the contract. In addition, legal issues should be investigated to assess and identify the future prospects of the company, consult with experts, seek advice from experts and their opinions should be taken into account, employees' activities should be monitored, regular service reports should be provided. There is a requirement for mandatory audit by the Law for Limited Liability Company. Using the services of Audit, it is possible to clarify the current situation in the financial, tax, accounting field, risks and future prospects of the company. One of the key points to be taken into account when implementing entrepreneurial activity by means of individual entrepreneurship or limited liability company is to carry out cash settlement through cash registers. Otherwise serious financial commitments may arise. The sale of cash registers is carried out by legal entities. "Citizens can obtain cash registers at any of the legal entities operating in this area. He must then register it with the tax authority. For this purpose, a foreign citizen should apply to the tax authorities at the place of his / her application with the application approved by the Ministry of Taxes. The tax authority shall check the information provided by the foreign citizen no later than 5 days from the date of submission of the application and register the cash registers."³ If it applies, the citizen will issue a registration sheet approved by the Ministry of Taxes on registration of cash registers. Control may also register online cash registers online. Legal entities and individual entrepreneurs, except for the following types of activities, should carry out cash settlement through cash registers. It should be noted that, below, we have just mentioned the types of entrepreneurial activities that can be initiated with little funds, so the list of tax legislation is much wider:

1. Sales of lottery tickets, operator of sports betting and activities carried out by the vendor
2. Passenger and freight (rail, air, water and automobile transport) (number of seats is 6 a taxometer should be applied in accordance with the minimum legislation except for taxis)
3. Agricultural products in markets, fairs and mobile sales
4. Bottles and wastewater treatment stations activities
5. Communication service (excluding internet clubs activities)
6. Advertising service
7. Lease of living and non-residential premises
8. Hotel, motel, camping and dormitory services
9. Elevator and security service

¹ www.taxes.gov.az

² www.unec.edu.az

³ www.ilo.org

10. Sanitation and sanitation services
11. Physical training and sports
12. Educational activities and education of educational institutions activities of courses
13. Activities of car stops
14. Chemical cleaning and dyeing of clothes, washing
15. Ceremonial services in stationary places related rent
16. Retail sales of shelves, cars and trailers at mobile, market and other public places of commerce activity etc.
17. Maintenance and repair of furniture, photography, audio and video equipment, repair and personal construction of footwear, clothes, knitted and crocheted goods, watches, TV sets, refrigerators and other household appliances, transport vehicles technical and other services, hairdresser's service, repair and design of jewelry and metalworking, handling and painting workshops and repair points.

What to Look for When Building a Business in Azerbaijan

Azerbaijan can be considered a western country, because business uniforms are usually formal.

The working hours and the opening hours of the stores are normally at 6am on weekdays at 10am.¹

Rank is of great importance in Azerbaijan's business culture and business deals are executed by companies and organizations. First of all, unofficial conversations open up contacts in business meetings. These meetings may last for hours until everything is fully evaluated and communicated to the Board of Directors before the final decision is taken.

It is not welcome to speak about local politics during business meetings in Azerbaijan.

The national currency of Azerbaijan is manat. Value added tax is 20% and import and export duties vary by type of commodity.²

There are equal rights between women and men in business, and at the same time you can do that, as in other countries, men are the main tasks.

Corporate gifts are welcomed and are usually not opened in front of the person giving the gift. It refuses to present beverage products as a gift in national culture and traditions.

Here are five business etiquettes to know in Azerbaijan:

Communication

Azerbaijan is the official language in the country. Lezgi, Russian and Armenians, as well as in Russia and Armenia, are three of the other dialects spoken in the nation - Russian and Armenian Orthodox, and Azerbaijanis who are Muslim-dominated. Residents speak directly and order in their conversations.³ Precision is appreciated, but it is also important to save face during conversation. In addition, sometimes it is sometimes best to be inevitable when putting personal ideas on disputed topics. Keeping eye contact is a general rule when maintained by others. The length of a scroll would be cautious when talking to colleagues, acquaintances and friends.

“- Although direct communication is seen as a positive in Azerbaijan, one also has to be careful to employ such directness.

- Information should always be presented in a way that is diplomatic and sensitive so as not to cause loss of face.

- The level of directness you can use is dictated by who you are speaking with. If it is a new, formal or important relationship diplomacy is critical.

- If the relationship is well developed and a level of openness has been established a little more honesty is fine.”⁴

Dress Code.

Businessmen wear formal costumes: men will wear dark suits and gowns, and women will wear stylish conservative suits (long skirts or trousers) - women should avoid expensive accessories, sleeveless bracelets and upper upholstery. Casual business is accepted in some areas.

Greetings.

Another important thing to is to always shake with your right hand. It's considered taboo for religious men to touch religious women. Handshakes are the standard greeting. In addition, when men and women meet for the first time it's best to allow the lady to offer to shake hands first.

Professional Titles & Business Cards.

¹ www.biznesinfo.az

² www.banco.az

³ www.az.wikibooks.org

⁴ <https://www.commisceo-global.com/resources/country-guides/azerbaijan-guide>

The common method to address someone is to say their first names followed by their title (muellim/a for teachers or hekim for doctor). There are no official customs for giving and getting business cards. Business cards should always be handed or accepted with your right hand.

“- There is no formal ritual surrounding exchange of cards.

- It is a good idea to take plenty with you as it still forms the basic means of keeping contact details as opposed to electronic means.

- Give and receive cards with your right hand.”¹

Punctuality.

The matter of time is important to most people. There are different social and business values. Socializing and personal relationships are far more essential to their lifestyles.

Business Meetings.

To arrange a meeting an introductory letter is needed outlining your company, history and the purpose of your visit, in Azerbaijan. It is good to have such accordance translated in Azeri to ensure they understand. It also makes you stand out.

“-There is a certain amount of protocol one has to follow in meetings as Azerbaijanis are quite sensitive to status, title, who sits down first, enters the room first, etc. It is best to follow the lead.

- Politeness is important and is all part of the relationship building process.

- Discussions will often start slowly over tea and the topics of discussion may be completely irrelevant. However, this is the make or break part of your relationship - if you can not strike up a rapport the chances of doing business together are slim.

- Always maintain eye contact while speaking since Azerbaijanis take this as a sign of sincerity. If someone does not look them in the eye while speaking, they think the person has something to hide.

- Decisions are reached slowly.

- Never appear impatient or attempt to rush an Azeri to make a decision.

- Expect a great deal of bargaining and haggling. - Azeris are are tough negotiators.”²

Conclusions. The objective of this research paper was to determine how cultural differences influence the business. Doing business around the world is a common practice these days. When we break the technological barriers and accelerate the formation of a global economy, we face the challenges of cultural diversity among the countries. Today's business environment has become more dynamic, more competitive and increasingly complex, and we have a new game. The problem of cultural diversity is not only affected by the fact that we operate. It is clear that a Polish citizen faces a variety of problems in opening an Azerbaijani business. For this purpose, a foreign citizen can only establish a business, let his partner be a citizen of Azerbaijan and help him in this matter.

REFERENCES

1. R. Schaefer *Sociology: A brief introduction* (New York, NY: McGraw-Hill, 2006
2. Electronic resource - www.ilo.org
3. Electronic resource - www.sahibkarol.biz
4. Electronic resource - www.osce.org
5. Electronic resource - www.amfa.az
6. Electronic resource - www.economy.gov.az
7. Electronic resource - www.taxes.gov.az
8. Electronic resource - www.unec.edu.az
9. Electronic resource - www.elibrary.bsu.az
10. Electronic resource - www.banco.az
11. Electronic resource - www.banker.az
12. Electronic resource - www.biznesinfo.az
13. Electronic resource - www.muhasib.az
14. Electronic resource - www.startup.az
15. Electronic resource - www.biznesideyalari.blogspot.com
16. Electronic resource - www.az.wikibooks.org
17. Electronic resource - <https://www.commisceo-global.com/resources/country-guides/azerbaijan-guide>

¹ <https://www.commisceo-global.com/resources/country-guides/azerbaijan-guide>

² <https://www.commisceo-global.com/resources/country-guides/azerbaijan-guide>

WORLD SCIENCE

DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ws

№ 11(51)

Vol.3, November 2019

MULTIDISCIPLINARY SCIENTIFIC EDITION

Indexed by:

RS Global

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Academia.edu

share research

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Google
scholar

**BIBLIOTEKA
NARODOWA**

CiteFactor
Academic Scientific Journals

Passed for printing 25.11.2019. Appearance 30.11.2019.

Typeface Times New Roman.

Circulation 300 copies.

RS Global Sp. z O.O., Warsaw, Poland, 2019

Numer KRS: 0000672864

REGON: 367026200

NIP: 5213776394